БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 140 (17.422). • 21 июнь 1979 йил, пайшанба • Баҳоси 2 тийин

НОМЕРГА ТЕЛЕГРАММА

НАВОИЙ ЦЕМЕНТИ

Жонажон республикамизнинг йирик саноат марказларидан бири — Навоий шаҳри меҳнат аҳли ўнинчи беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари ортиғи билан бажариш, бу билан КПСС тарихий XXV съезди қарорларини ҳаётга тадбиқ этиш учун социалистик мусобақанинг қудратли тўлқинидан баракали фойдаланмоқда. Шаҳардаги бир қанча саноат корхоналарининг коллективлари ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини ошириш мақсадида ички резерв ва имкониятларни собитқадамлик билан излаб топиб, ҳаракатга келтирмоқдалар. Бу ўзининг ажойиб самараларини беряётир. Бундан бир йилдан сал кўпроқ муқаддам «Совет Ўзбекистони» газетаси Навоий шаҳри бинокорларининг улкан ютуғи ҳақида, Ўрта Осиедаги йирик цемент заводи фойдаланишга топширилганлигини хабар қилган эди. Корхона ишчилари, инженер-техник ходимлари заводнинг қувватини лойиҳада белгиланган даражага етказиш учун зарбдор меҳнат қилдилар. Улар кеча дастлабки йирик ғалабани қўлга киритдилар. Завод ишга туширилгандан бери ишлаб чиқарилган цемент бир миллион тоннага етди.

Бу муҳим саноат хом ашёсининг «юбилей» туркумини ишлаб чиқаришдай фахрли вазифа Валентина Акшенцева бошлиқ илғор смена коллективига топширилди. Шу куни цемент тегирмони машинисти Татьяна Киргизова, навбатчи слесарь Виталий Гауклар ҳақиқий жасорат намунасини кўрсатиб, зарбдор вахтани муносиб ўтказдилар. Цемент клинкерини тайёрлашни қуйдириш цехининг пешқадам ишчилари ака-ука Юрий ва Александр Фирсовлар амалга оширишди.

Навқирон Навоий цемент заводи қурилиши жадал давом этмоқда. Бинокорлар ва монтажчилар корхонанинг яна бир технология линиясини ишга туширишга тайёрлашяпти. У фойдаланишга топширилгач, Ўзбекистондаги ва Ўрта Осиё республикаларидаги қурилиш ташкилотларига қимматбаҳо цементларни кўплаб етказиб беради.

ТИНЧЛИКНИ МУСТАҲКАМЛАШНИНГ РЕАЛ ЙЎЛИ

Совет халқининг коммунистик қурилишдаги муваффақиятлари, СССРнинг халқаро позициялари мустаҳкамланиши халқаро муносабатларга тобора кучлироқ самарали таъсир ўтказмоқда. Ялпи тинчликни мустаҳкамлашга, озодлик ва социал тараққиёт ишига кўмаклашмоқда.

«Бизнинг мақсадимиз, — деди ўртоқ Л. И. Брежнев сайловчилар ҳузурида сўзлаган нутқида, — совет халқи учун мустаҳкам тинчлик ва хавфсизликдан, Ер юзидаги барча давлатлар ўртасида мустаҳкам тинчлик ва тинч ҳамкорликдан иборат. Бинобарин, биз шу мақсадга эришиш йўлида куч ва ғайратни аямай тинимсиз курашаверамиз».

КПСС билан Совет давлати улуғ Ленин васият қилган тинчликсевар ташқи сиёсат йўлини амалда нақадар изчиллик, қатъият билан рўёбга чиқариб келаётганликларини бутун дунё кўриб турибди.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг АҚШ Президенти Ж. Картер билан музокаралари 18 июнь куни Венада ниҳоясига етди. Музокаларларнинг натижасида СССР билан АҚШ ўртасида стратегик ҳужум қуролларини чеклаш [СҚЧ-2] шартномаси, шунингдек бошқа Совет—Америка ҳужжатлари имзоланди.

Янги шартноманинг моҳияти — қурол-яроғларнинг миқдорини қисқартиришдан ва уларнинг сифатини такомиллаштиришни тўхтатишдан иборат. Бу ҳужжат — иккала томоннинг манфаатларини ҳисобга олувчи оқилона муросага келишдир. У тенглик ва баб-баравар хавфсизлик принципига қурилган, шартнома юзасидан олинган ҳамма мажбуриятларни томонлар қандай бажараётганлигини эса пухта равишда текшириш мумкин. Шуни ҳам уқтириб ўтиш муҳимки, шартномага бирон-бир ўзгартиш киритиш, ундаги бирон-бир бандни алмаштириш, уни бирон томон учун бирмунча манфаатлироқ қилиш йўлидаги ҳар қандай уринишлар Совет—Америка муносабатлари учун ва умуман халқаро аҳвол учун оғир ва ҳатто хатарли оқибатларга олиб бориши мумкин. Совет Иттифоқи эришилган аҳдномадан ҳеч қандай чекинишга, унинг руҳи ва ҳарфига путур етказиш йўлидаги уринишларга рози бўлмайди, у ўзи имзолаган бошқа ҳамма мажбуриятлар каби бу шартномани ҳам аниқ бажаради.

СҚЧ-2 шартномаси ратификация қилиниб, кучга кирса, келгусида СҚЧ-3 га йўл очади, ҳарбий соҳадаги мусобақани чеклашнинг бошқа масалалари хусусидаги музокараларда, масалан, Марказий Европадаги қуролли кучларни ва қурол-яроғларни ўзаро қисқартириш тўғрисида Венада олиб борилаётган музокараларда бирмунча тезроқ олға силжиш омили бўлиб хизмат қилади. Бу соҳада СССР билан АҚШнинг ташаббуси, яхши намунаси фойдали роль ўйнаши мумкин.

Совет Иттифоқи халқаро ишларда Қўшма Штатлар билан ҳамкорлик қилишга катта аҳамият бермоқда. Иккала мамлакатнинг қудрати ва нуфузи уларнинг зиммасига алоҳида масъулият юклайди. Етмишинчи йилларнинг биринчи ярмидаёқ СССР билан АҚШ ядро уруши чиқишига йўл қўймаслик учун биргаликда ишлашга аҳдлашиб олган эдилар, тинч мусобатларни суверенитет, тенглик, бир-бирининг ички ишларига аралашмаслик ва ўзаро манфаатдорлик асосида ривожлантириш мажбуриятини олган эдилар. Иккала давлатдан ҳар бирининг ўзига хос иқтисодий тузуми, ўз ривожланиш мантиқи, ўз хусусиятлари бор. Аммо ядро уруши хавфи қаршисида фақат битта оқилона йўл бор, у ҳам бўлса — проблемаларни, музокараларни тинч ҳал этиш, тинч-тотув яшаш йўлидир.

Совет Иттифоқи билан Қўшма Штатлар шу пайтгача халқаро ишларда биргалашиб ҳаракат қилишнинг дуруст тажрибасини тўпладилар. Иккинчи жаҳон уруши йилларидаги иттифоқчилик муносабатлари бунга мисол бўла олади. Бирмунча олис тарихдан ҳам мисоллар бор: 1973 йилда Яқин Шарқдаги уруш ўчоғини ўчириш мақсадида биргаликда сарфланган куч-ғайратлар, Хельсинкидаги Умумевропа кенгашини тайёрлашда қилинган ҳамкорлик шулар жумласига киради. Аммо, кейинги йилларда иккала мамлакат ўртасидаги муносабатлар нотекис ривожлана бошлади. Турғунлик ҳам, ўйлаб қўйилган йўлдан ҳатто бирмунча чекиниш ҳам содир бўлди. Бу эса дунёдаги вазиятга салбий таъсир қилди.

СҚЧ-2 шартномасининг имзоланиши — Совет—Америка муносабатларини, бинобарин, бутун халқаро иқлимни ҳам умуман соғломлаштириш йўлида олға томон қўйилган катта қадамдир. Совет Иттифоқи билан Қўшма Штатлар ҳатто жуда мураккаб ва нозик масалаларни ҳам биргаликда ҳал эта олишларининг ишонарли далилидир.

СССР билан АҚШ ўртасидаги нормал алоқалар ва тинч ҳамкорликнинг душманлари бор, улар Совет—Америка муносабатларида кескинлик бўлишини хоҳлайдилар. Улар «Совет ҳарбий хавфи» деб аталган афсонани зўр бериб рўёқ қилмоқдалар. Зотан, СССР тинчликни мустаҳкамлашга нақадар кўп ҳисса қўшса, қурол-яроғларни чеклаш ва янги уруш хавфини камайтириш тўғрисида конкрет таклифлар билан нақадар қатъий равишда майдонга чиқса, бу доиралар совет ташқи сиёсати тўғрисидаги бўлмағур миш-мишларни шу қадар зўр бериб тарқатмоқдалар. Аммо кескинликни юмшатиш ғанимлари урушга моддий тайёргарликни давом эттириш ва кучайтиришга уринниб, қандай «важларни пеш қилмасинлар, уларнинг ниқобини турмушнинг ўзи итқитиб ташламоқда. СҚЧ-2 шартномасига қарши чиқиш алида қуролланиш пойгасини жиловлаш концепциясининг ўзига, қуролсизланиш проблемаларининг ҳал этилишига қарши чиқиш демакдир, халқлар бунга ҳеч қачон тоқат қила олмайдилар. Венада олий даражада ўтказилган Совет—Америка учрашувининг ижобий натижаларини ҳамма қитъалардаги миллионмиллион кишилар бажонидил қўллаб-қувватлаётганликлари ҳудди шундан далолат беради.

Совет Иттифоқи кескинликни юмшатиш — ишнинг фақат бошланиши эканлигига асосланади. Бошқа давлатлар билан бўлгани каби Қўшма Штатлар билан муносабатларда ҳам Совет Иттифоқи ҳарбий можаролар эҳтимолини истисно қиладиган соғлом, мустаҳкам, чинакам яхши қўшничиликни хоҳлайди ва бу йўлда катта иш қилишга тайёр. Аммо бу иш икки ёқлама қилиниши зарур.

Тинчлик йўлидаги курашчиларнинг, барча мамлакатлардаги тараққийпарвар жамоатчиликнинг умиди шуки, пировард натижада Ғарбда ташқи сиёсатда реализм, олисни кўзлаб иш тутиш ва давлат арбобларига хос ақл-идрок устун бўлиб чиқади. Совет—Америка муносабатларини яхшилаш ва ривожлантириш тарафдорларининг қудратли иттифоқчилари бор, иккала мамлакатнинг гражданлари, дунёдаги ҳамма халқлар уларга иттифоқчидирлар.

СССР билан АҚШнинг социал муҳити ва мафкурасидаги тафовутлар равшан бўлса ҳам, улар ўртасидаги ихтилофлар ва низоли масалалар куч ва дўқ билан эмас, балки тинч сиёсий воситалар билан ҳал этилиши учун реал шарт-шароитлар бор. Совет Иттифоқи фақат шу йўлгина иккала мамлакатнинг олий миллий манфаатларига, ялпи тинчлик манфаатларига мос бўлиб тушади, деган фикрга асосланади.

Совет кишилари Вена учрашувининг якунларини астойдил табриклайдилар ва маъқуллайдилар, бу якунларни халқларнинг тинчлиги ва хавфсизлигини мустаҳкамлаш йўлидаги янги муҳим қадам, деб ҳисоблайдилар.

(«ПРАВДА» газетасининг 20 июндаги бош мақоласи).

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АВТОНОМ РЕСПУБЛИКАСИ. Беруний районидаги Киров номли колхоз пахтакорлари бу йил ҳар гектар майдондан 50 центнердан «оқ олтин» хирмони кўтариш мажбуриятини олишган. Хўжалик далаларида ғўзага дастлабки сув тараш қизғин бошлаб юборилди. Суратда: Киров номли колхозининг 13-бригадаси илғор сувчиси О. Юсупова.

А. Тўраев фотоси.

КРЕМЛДА СУҲБАТ

СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин 19 июнда Кремлда АҚШ федерал резерв системасининг раиси У. Миллерни қабул қилди.

Амалий вазиятда ўтган суҳбат давомида Совет—Америка муносабатлари масалалари жўсусида шунингдек, жумладан, жаҳонда валюта — молиявий аҳвоҳга ва ижтимоий системалари турлича бўлган мамлакатлар ўртасидаги иқтисодий алоқаларга доир халқаро проблемалар тўғрисида фикрлашиб олинди.

Иккала томон ҳам КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси Л. И. Брежневнинг Венада АҚШ Президенти Ж. Картер билан бўлиб ўтган учрашувлари алоқида аҳамиятга молик эканлигини уқтириб ўтишди. Бу учрашувнинг натижалари Совет—Америка муносабатларининг ривожига ва халқаро кескинликни юмшатишни чуқурлаштиришга ижобий таъсир кўрсатади, деб ишонч билдирилди.

(ТАСС).

ИДЕОЛОГИЯ ИШИНИ СОБИТҚАДАМЛИК БИЛАН ОЛИБ БОРАЙЛИК

ХОРАЗМ ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

УРГАНЧ, 20 июнь. (ЎзТАГ). Бугун Хоразм область партия комитетининг пленуми бўлди. Пленумда КПСС Марказий Комитетининг «Идеологик, сиёсий-тарбиявий ишларни янада яхшилаш тўғрисида»ги қарорини ва шу масала юзасидан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XIII пленуми қарорларини бажариш соҳасида область партия ташкилотининг вазифалари муҳокама этилди. Область партия комитетининг биринчи секретари М. Худойбергенов доклад қилди.

Докладни муҳокама қилишда Урганч шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Э. А. Раҳмонов, Хива район партия комитетининг биринчи секретари М. М. Матқаримов, «Туямуюнгидростой» қурилиш бошқармасининг бошлиғи В. Р. Духанин, Янгиариқ районидаги Куйбишев номли мактаб бошланғич партия ташкилотининг секретари, ўқитувчи Б. Жуманиёзова, Урганч район партия комитетининг секретари А. Бобоқонова, Боғот районидаги «Коммуна» колхозининг раиси И. Жабборов қатнашдилар.

Докладчи ва сўзга чиққан нотиқлар қайд этиб ўтишганидек, барча совет кишилари каби Хоразм меҳнаткашлари ҳам КПСС ва Совет ҳукуматининг ички ҳамда ташқи сиёсатини, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг қуролланиш пойгасини жиловлаш, Ер юзида мустаҳкам тинчликни таъминлаш борасидаги тинимсиз фаолиятини қизғин маъқуллаётган. Область меҳнаткашлари стратегик ҳужум қуролларини чеклаш тўғрисида СССР билан АҚШ ўртасида шартнома имзоланганлигини астойдил мамнунлик билан кутиб олдилар.

Пленум иштирокчилари область партия ташкилотининг идеологик ва сиёсий-тарбиявий ишларини амалий равишда анализ қилдилар. Улар бу ишда эришилган муайян тажрибани умумлаштириб, партия XXV съезди қарорларини мувваффақиятли суратда рўёбга чиқариш, ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини ошириш, шу йилги ва умуман беш йиллик планлар ҳамда социалистик мажбуриятларни сўзсиз бажариш учун қозирги таъсирнинг барча воситаларидан янада тўлиқроқ фойдаланиш зарурлигига эътиборни жалб қилдилар. Марксча-ленинча таълимни, кадрларнинг иқтисодий ўқуви савиясини, лекция ва суҳбатларнинг сифатини ошириш, социалистик мусобақанинг, «Қолоқларсиз ишлайлик» ҳаракатининг кўламини кенгайтириш, ҳар бир корхонада, қурилишда, ҳар бир хўжаликда резервларни мумкин қадар кўпроқ фойдаланишга эришиш кераклиги тўғрисида гапирилди. Хива гилам комбинати, Урганч ёғ-экстракция заводи қувватларини ўзлаштириш. Туямўйин гидроузелининг биринчи навбатини ишга тушириш, ер-дамчи корхоналар, уй-жойлар, маданий-маиший объектлар қурилишини жадаллаштириш тўғрисида коммунистлар доимо ғамхўрлик қилишлари лозим.

Пленумда таъкидлаб ўтилганидек, беш йиллик тўртинчи йилига мўлжалланган марралар эгалланишини таъминлаш — пландан ташқари 10 миллион сўмлик саноат маҳсулотини реализация қилиш, қўшимча суратда 1.5 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажариш, 7.6 минг гектар янги ерларни қишлоқ хўжалик оборотига киритиш, ғўшт, сут, тухум ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириб, давлатга сотишни таъминлаш Хоразм партия ташкилотларининг энг муҳим вазифасидир. Пахтакорларнинг нақулай об-ҳаво оқибатларини бартараф этиш учун курашиб, ғўза парваришини бутун чоралар билан кучайтиришга, 425 минг тонна Хоразм «оқ олтин»ини тайёрлаймиз, деб Ватанга берилган ваъданинг бажарилишига алоҳида эътибор берилиши керак.

Пленумда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов нутқ сўзлати.

Муҳокама этилган масала юзасидан пленум тегишли қарор қабул қилди.

ҲАММА ТАРБИЯ ВОСИТАЛАРИДАН МОҲИРОНА ФОЙДАЛАНАЙЛИК

19 июнда бўлиб ўтган Сирдарё область партия комитети пленумида область партия ташкилотининг КПСС Марказий Комитетининг «Идеологик, сиёсий-тарбиявий ишларни янада яхшилаш тўғрисида»ги қарорини ва шу масала юзасидан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг «Идеологик, сиёсий-тарбиявий ишларни янада яхшилаш тўғрисида»ги қарорини бажариш, социалистик мусобақанинг, «Қолоқларсиз ишлайлик» ҳаракатининг кўламини кенгайтириш, ҳар бир корхонада, қурилишда, ҳар бир хўжаликда резервларни мумкин қадар кўпроқ фойдаланишга эришиш кераклиги тўғрисида гапирилди. Хива гилам комбинати, Урганч ёғ-экстракция заводи қувватларини ўзлаштириш. Туямўйин гидроузелининг биринчи навбатини ишга тушириш, ер-дамчи корхоналар, уй-жойлар, маданий-маиший объектлар қурилишини жадаллаштириш тўғрисида коммунистлар доимо ғамхўрлик қилишлари лозим.

Пленумда таъкидлаб ўтилганидек, беш йиллик тўртинчи йилига мўлжалланган марралар эгалланишини таъминлаш — пландан ташқари 10 миллион сўмлик саноат маҳсулотини реализация қилиш, қўшимча суратда 1.5 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажариш, 7.6 минг гектар янги ерларни қишлоқ хўжалик оборотига киритиш, ғўшт, сут, тухум ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириб, давлатга сотишни таъминлаш Хоразм партия ташкилотларининг энг муҳим вазифасидир. Пахтакорларнинг нақулай об-ҳаво оқибатларини бартараф этиш учун курашиб, ғўза парваришини бутун чоралар билан кучайтиришга, 425 минг тонна Хоразм «оқ олтин»ини тайёрлаймиз, деб Ватанга берилган ваъданинг бажарилишига алоҳида эътибор берилиши керак.

Пленумда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов нутқ сўзлати.

Муҳокама этилган масала юзасидан пленум тегишли қарор қабул қилди.

ИЛҒОР ТАЖРИБА — ҲАММАГА!

Пахтакорларнинг Қўқонда бўлиб ўтган республика семинар-кенгашида маҳсулот етиштириш самарадорлиги ва сифатини ошириш, шунингдек, пахта заводларини янги мавсумга тайёрлаш йўллари кўриб чиқилди.

Семинар қатнашчилари Кува, Тошлоқ, Ёйпан корхоналарида бўлиб, шу тармоқ коллективларининг республика социалистик мусобақаси ташаббускори — «Ферганаэготхлопкопром» бирлашмасининг иш тажрибаси билан танишдилар.

Семинар-кенгашда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари И. Г. Анисимкин нутқ сўзлади.

(ЎзТАГ).

Ер юзида тинчлик учун

ҚИЗҒИН МАЪҚУЛЛАЙМИЗ

Совет кишилари Венада олий даражада ўтказилган Совет — Америка учрашуви якунларини қизғин маъқуллаётганлар. КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси Л. И. Брежнев билан АҚШ Президенти Ж. Картер томонидан имзоланган шартнома, муҳим сиёсий ҳужжатлар ўрганиб чиқилмоқда.

Редакцияга партиямиз ленинча ташқи тинчликсевар сиёсати яқдиллик билан маъқулланаётганлиги ҳақида хабарлар келиб турибди.

Коллективимиз стратегик ҳужум қуролларини чеклаш тўғрисида Венада Совет—Америка шартномаси имзоланганлиги ҳақидаги хабарни эшитиб, ғоятда мамнун бўлди. Тинчлик учун курашда яна бир яққол ғалабага эришилди. Мамлакатимиз зўр изчиллик ва сабот билан тинчлик учун курашиб келмоқда. Биз халқлар ўртасида тинчлик ва дўстлик манфаатлари йўлидаги тинимсиз фаолияти учун КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Леонид Ильич Брежневга ғоят самимий миннатдорчилигимизни изҳор этамиз. Ўртоқ Л. И. Брежнев янги жаҳон уруши хавфининг олдини олиш учун, ҳамма кишилар осойишта яшаб, меҳнат қила олишлари учун нақадар кўп куч ва ғайрат сарфлаётганлигини яхши биламиз. Ана шу куч-ғайратларни биз, айниқса, юксак даражада қадрлаймиз.

Биз ўзимизнинг бутун ишларимиз билан Ер юзида тинчлик таянчи бўлмиш Ватанимизнинг куч-қудратини мустаҳкамлашга ҳаракат қилмоқдамиз. Мен ўзимнинг шахсий беш йиллик планимни ўтган йил апрель ойидаёқ тугаллаб қўйдим. Энди эса социалистик мажбуриятни бажаришга — 1980 йил охиригача юк ташиш юзасидан яна бир беш йиллик топширикни адо этишга ҳаракат қиляпман. Биларнинг ҳар биримиз нақадар яхшироқ меҳнат қилсак Советлар мамлакати шу қадар мустаҳкам бўлишини, Ер юзида тинчлик шу қадар пухта ҳимоя қилинишини биз ишчилар яхши биламиз.

А. УДАЛЬЦОВ,
Термиздаги 2510-автоколонна шофери.

* * *

Барча совет кишилари синғари фарғоналик олимлар ҳам олий даражада ўтган Совет—Америка музокараларининг якунларини ҳамда Совет Иттифоқи билан АҚШ ўртасида стратегик ҳужум қуролларини чеклаш тўғрисидаги шартнома тузилганлигини зўр мамнуният билан қабул қилдилар.

Мамлакатимиз халқлари Совет — Америка муносабатлари тинчлик руҳида бўлишини астойдил истайдилар. Шартнома мана шу мақсадларга мос келади.

Биз, олимлар, одамларнинг тинчлиги ва бахт-саодати тантанаси йўлидаги улкан меҳнатлари учун Леонид Ильич Брежневга қизғин миннатдорчилик билдирамиз.

Й. МАМАТОВ,
Пластмасса илмий-тадқиқот институти Фарғона бўлимининг мудири, техника фанлари кандидати.

(ЎзТАГ).

ҚЎРИҚ ЗАБТ ЭТИЛИШИНИНГ БАДИИЙ ЙИЛНОМАСИ

ОЛМАОТА, 20 июнь. (ТАСС мухбири). Кеча Қозоғистон пойтахтида «КПСС аграр сиёсатининг амалга оширилиши ва совет кишлоқи меҳнаткашларини тасвирлашда ҳозирги замон адабиётининг вазифалари» мавзуида очилган Бутуниттифоқ ижодий конференцияси қўрик ўзлаштирилишининг 25 йиллигига бағишланди. Конференцияда совет ёзувчилари билан бирга социалистик ҳамдўстлик мамлакатларидан келган ҳамкасблар, қишлоқ хўжалик илғорлари, донг таратган дастлабки чўлқуварлар иштирок этмоқдалар.

Қозоғистон чўлларини забт этувчиларнинг умумхалқ жасорати ижодкор зиёлиларнинг диққат марказида турибди. Коммунистик партия илҳомчиси бўлган ана шу умумхалқ жасорати тўғрисида ўртоқ Л. И. Брежнев ўзининг «Қўриқ китобида жуда чуқур ва ёрқин ҳикоя қилиб берди. Кўп миллатли совет адабиёти қўрик эпопеясини бадиий — поэтик жиҳатдан тасвирлаб беришга салмоқли ҳисса қўшганлиги конференцияда қайд этилди. КПССнинг аграр сиёсатини, КПСС Марказий Комитетининг «Идеологик, сиёсий-тарбиявий ишларни янада яхшилаш тўғрисидаги қарори асосида қишлоқ меҳнатчиларининг ҳаёти ва фаолиятини бадиий мушоҳада этиш масалаларига катта эътибор берилди.

Конференция ишида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Қозоғистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Д. А. Кунаев иштирок этмоқда.

КОММУНИЗМНИНГ АКТИВ БИНОКОРЛАРИНИ ТАРБИЯЛАЙЛИК

Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг 20 июнь куни Тошкентда бўлиб ўтган пленумида ҳар бир ёшнинг қалбига йўл топиш, уни ҳаётда актив позицияда туришга иштиёқ руҳида тарбиялаш масалалари муҳокама этилди. Пленумда КПСС Марказий Комитетининг «Идеологик, сиёсий-тарбиявий ишларни янада яхшилаш тўғрисидаги қарорини ва шу масала юзасидан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XIII пленуми кўрсатмаларини бажариш соҳасида республика комсомол ташкилотининг вазифалари кўрилди. Республика ЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари Э. Ғ. Ғафуржонов доклад қилди.

Пленум қатнашчилари ўз нутқларида қайд этиб ўтишганидек, комсомол ташкилотларининг идеология соҳасидаги фаолияти кейинги йилларда мазмунан бой, шаклан хилма-хил бўлиб қолди. Коммунистик тарбияга комплекс ёндашиш тажрибада кенг жорий этилмоқда. Ангрен, Навоий, Тўрақўрғон районлари ва бошқа бир қанча район комсомол комитетлари муайян тажриба тўпладилар. Уларда турли категориядаги ёшларнинг талаб-эҳтиёжлари доимо эътиборга олинмоқда, уларнинг сиёсий ва умумий маълумот даражасини ошириш тўғрисида ғамхўрлик қилинмоқда. Комсомол ташкилотларининг республикадаги энг муҳим халқ хўжалик объектларини, пахтачиликда комплекс механизацияларини, маккажўхори етиштиришни оталиққа олишлари кучайди. Хоразм комсомол ташкилотлари ёшларни қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши самарадорлигини ошириш учун, мўл ғалла ҳосили олиш учун курашга сафарбар этиш борасида кўп ишлар қилмоқдалар.

Шу билан бирга, пленумда уқтириб ўтилдики, комсомолнинг идеологик ва тарбиявий ишлари ёшларнинг умумий таълим ва маданий савиясини муттасил ўстиришга, уларнинг талаб-эҳтиёжларига ҳамиша ҳам мос келяпти, деб бўлмайди, баъзан бу ишда ишчанлик ва конкретлик етишмайди. Ёшлар ўртасида агитация, пропаганда иши савиясини ошириш, унинг марказини бевосита меҳнаткашлар коллективларига кўчириш зарур эканлиги қайд этиб ўтилди.

Муҳокама этилган масала юзасидан пленум қарор қабул қилди.

(ЎзТАГ).

Н. М. ШВЕРНИК ҲАЙКАЛИ ОЧИЛДИ

19 июнь куни Москвада таниқли партия, давлат ва касаба союз арбоби — Николай Михайлович Шверникнинг ҳайкал-бюсти тантанали суратда очилди.

Ҳайкал-бюст Ленин проспектида, ВЦСПС биноси олдида ўрнатилди. Шонли воқеага бағишланган митингда СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари И. Б. Усмонхўжаев, КПСС Марказий Комитетининг, СССР Олий Совети Президиумининг, ВЦСПСнинг масъул ходимлари, пойтахт меҳнаткашлари ҳозир бўлдилар.

Митингда сўзга чиққан ВЦСПС раиси А. И. Шибаев, Москва шаҳридаги Ленин район телефон алоқа узелининг монтёри С. П. Кудрявцев, Н. М. Шверник номли ВЦСПС касаба союз ҳаракати олий мактабининг студенти О. Г. Бескровная таъкидлаб ўтишганидек, Н. М. Шверникнинг бутун ҳаёти — халққа астойдил хизмат қилишнинг, меҳнаткашларнинг манфаатлари учун, коммунизм идеаллари учун фидокорона курашнинг намунасидир.

Н. М. Шверник ВЦСПС раиси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси, КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Партия контроли комитети раиси лавозимларида ишлаб кўп куч, ижодий ғайрат, ташкилотчилик қобилиятларини сарфлади.

Гранитдан ишланган монумент РСФСР халқ рассоми ҳайкалтарош Ю. Л. Чернов билан Ленин мукофоти лауреати архитектор Г. Г. Исаковичнинг лойиҳасига мувофиқ барпо этилган.

(ТАСС).

ХАЛҚ КОНТРОЛИ саҳифаси

ХАЛҚ КОНТРОЛИ КОМИТЕТЛАРИДА

◆ САМАРҚАНД

Жомбой темир-бетон конструкциялари заводида брак маҳсулотлар ишлаб чиқариш ҳоллари содир бўлмоқда. Фақат бир ойнинг ўзида корхонада 117 кубометр темир плиталар сифатсиз тайёрланган учун яроқсиз топилди. Натижада, завод анчагина моддий зарар кўрди. Ёғочни қайта ишлаш цехида тайёрланаётган маҳсулотлар сифати кўнгилдагидек эмас. Намлик миқдори юқори тахталардан ясалаётган дурадгорлик буюмлари стандарт талаблари даражасида бўлмаяпти.

Область халқ контроли комитети сифатсиз тайёрланаётган маҳсулотлар туфайли давлатга моддий зарар етказишда айбдор шахс — завод бош инженери В. Настушенкони тегишинча жазолади. Корхонада сифат устидан қатъий назорат ўрнатилди.

◆ ТЕРМИЗ

Сурхондарё газ бирлашмаси ва унинг ихтиёридаги айрим корхоналар қишлоқ аҳолисини ва профилактик хизмат тармоқларини газ билан таъминлаш борасида жиддий нуқсонларга йўл қўймоқдалар. Беш йилликнинг ўтган уч йили ичида қишлоқ жойлардаги хонадонларни газлаштириш топшириғи 76 процент бажарилди, холос. Колхозлар ҳисобига газ тармоқлари қуриш плани эса 40 процент атрофида қолиб кетди. Аҳоли маблағи ҳисобига хонадонларни газлаштириш топшириғи ҳам йил сайин бажарилмай қолмоқда. Газ плиталарини нотўғри ўрнатиш ва техника қоидаларини бузиш ҳоллари учраб турибди.

Қишлоқ жойларидаги хонадонларни газлаштириш план-топшириқлари бажарилмаганлиги, қуйи ташкилотларнинг иши устидан назорат бўшаштириб юборилгани учун область халқ контроли комитети «Сурхондарёгаз» ишлаб чиқариш бирлашмасининг бошлиғи Матёқубовга қатъий виговор берди.

◆ ҚАРШИ

«Каршистрой» территориал бошқармаси халқ контроли комитети «Целинстрой» трестига қарашли 28-кўчма механизациялашган колоннада давлат ва молия интизомининг қўпол тарзда бузилиш ҳоллари содир бўлаётганлигини аниқлади. Бу ерда бажарилган иш миқдорини атайлаб кўпайтириб ёзишлар, штатдан ташқари ходимларни ишлатиш ҳоллари тез-тез учраб турибди. 1978 йилнинг ўзида кўчма колонна идораси ходимларига ишнинг «кўчма» характери беҳонаси билан 57 минг сўм ортиқча ҳақ тўланди.

Давлат моддий маблағларини сарфлашда принципсизлик ва масъулиятсизлик қилгани учун «Каршистрой» бошқармаси халқ контроли комитети «Целинстрой» трести бошқарувчиси Набиевга виговор берди. 28-кўчма механизациялашган колонна бош инженери Жабборов ва бош бухгалтер Имомов ўртоқлардан етказилган зарарнинг бир қисми ундириб олинди.

Нурота районидаги «Ғозгон» совхози халқ контроли группаси аъзолари Акмал Худойбердиев, Каримбой Жумаев, Иброҳим Ҳасанов ўртоқлар қорақўл терилар сифатини кўздан кечирмоқдалар.

А. Тўраев фотоси.

НАЗОРАТНИНГ КУЧИ — ТАЪСИРЧАНЛИКДА

Гулистон — серқуёш республикамизнинг навқирон шаҳарларидан бири. Сўнгги йилларда шаҳар ҳам бўйига, ҳам энига юксалмоқда. Гулистонликлар КПСС XXV съезди қарорларини амалга ошира бориб, ўз зиммаларига олган юксак социалистик мажбуриятларини шараф билан адо этмоқдалар. Бу борада халқ назоратчиларининг ҳам шубҳасиз ҳиссаси катта бўлмоқда. Гулистон шаҳар халқ контроли комитетининг штатсиз ташкилий бўлими мудири П. ЖИЛКИН ана шу ҳақда ҳикоя қилади.

КПСС XXV съезди ва партия Марказий Комитетининг Пленумлари қарорларида, СССР Конституцияси ҳамда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг нутқларида халқ назоратчилари олдида турган масъулиятли вазифалар кўрсатиб берилди.

«Халқ контроли органлари ижрони текшириш соҳасидаги ишларда муҳим ўрин тутадилар. Партия ташкилотлари бу органларнинг имкониятларидан яхширок фойдаланишлари, улар зиммасига юкланган вазифаларни амалга оширишда бутун чоралар билан ёрдам беришлари керак», — деган эди ўртоқ Л. И. Брежнев партия XXV съездига ҳисобот докладида.

Ҳар қандай ютуқлар замирида инсон меҳнати туради. Уларнинг унумли ишлашлари учун қулай шарт-шароит яратиб бериш керак. Айни чоғда ташаббусларни қўллаб-қувватлаш лозим. Хўжаликлар, корхона ва турли муассасаларда тежамкорлик учун курашни авж олдириш, меҳнат интизомини мустаҳкамлаш шу кунинг жанговар шиоридир. Бунинг учун эса хўжасизликка, кўзбўямачиликка қарши аёвсиз кураш олиб бориш даркор. Ана шунда меҳнат ахли учун резервлардан тўларок фойдаланиш имкониятлари кенг истиқбол уфқлари юзага келади. Ҳар битта ташкилотнинг муваффақият кўлами ортади.

Айтиш керакки, Гулистон шаҳридаги халқ контроли группалари, жамоатчи назоратчилар бу юксак масъулиятли чуқур ҳис этган ҳолда фаолият кўрсатмоқдалар. Ҳозир саноат корхоналари, қурилиш, транспорт, савдо ташкилотлари ҳамда бошқа муассасаларда 130 халқ контроли группаси ва 109 пости бор. Уларга 1600 та яқин назоратчи уюшган.

Назоратнинг ижчиллиги ва самарадорлиги учун курашмоқдамиз. Бунда халқ назоратчиларининг топширилган иш учун масъулиятини оширяпмиз, жойлардаги маъмурият билан жамоат ташкилотларининг алоқасини мустаҳкамламоқдамиз. Халқ контроли группа ва постлари аъзолари ишлаб чиқаришнинг барча соҳаларида ўтказилаётган рейд ҳамда текширишларда фаол иштирок этмоқдалар. Илғорлар тажрибасини кенг оммалаштириш, аниқланган камчиликларни бартараф этиш юзасидан амалий тавсиялар бериб бормоқдамиз.

Гулистон шаҳар партия комитети шаҳар халқ контроли комитетига унинг фаолиятини йўналтиришда раҳбарлик қиляпти. Кейинги йилларда шаҳарда халқ назоратчиларининг иши анча жонланди. Жойларда халқ назорати группаларига тайратли, ўз ишини яхши билган мутахассислар аъзо қилинди, методик кабинет ҳамда кўргазма бурчаклари ташкил этилди.

Гулистондаги Ўзбекистон комсомолининг 50 йиллиги номли тикувчилик фабрикаси, 12-автобаза, нон заводи, ўйсоғлик комбинати, 22-трест халқ назоратчиларининг фаолияти айниқса, дикқатга сазовордир. Улар коллективларни ўнинчи беш йиллигининг зарбдор йили топшириқларини муддатидан илгари бажариш, барча бўғинларда ишни ҳозирги замон талаби даражасига кўтариш, КПСС XXV съезди қарорларини турмушга татбиқ этиш учун сафарбар қилишда партия ташкилотларига ҳар томонлама ёрдам кўрсатмоқдалар. Улар иқтисод қилиш ва тежамкорлик кўрик-конкурсларида фаол иштирок этиб, планларнинг бажарилишини мунтазам равишда текшириб туришибди.

Халқ назоратчилари назоратнинг ошкоралигига катта эътибор бермоқдалар. «Халқ контроли ишлаяпти» стендлари ташкил этилган. Уларда группа ва пост аъзоларининг руйхатлари, халқ назоратчиларига берилган наказлар, квартал планлари ва уларнинг бажарилиши тўғрисидаги ҳисобот ёзиб қўйилади. Айни чоғда жанговар варақалар ҳам чиқарилмоқда. Уларда текшириш ва рейдлар тўғрисидаги ахборотлар эълон қилинаётир.

КПСС Марказий Комитетининг «Латвия ССРда халқ контроли органларига партиявий раҳбарлик тўғрисида»ги қарорида баён этилган талабларни назарда тутиб иш юритилмоқда. Группаларнинг активлигини оширишда халқ назоратчилари бўлган коммунистлар катта роль ўйнамоқда. Группаларда ишлаб чиқариш, маҳсулот сифати, маданий-маиший хизмат кўрсатиш, ташкилий ишлар, механизаторларнинг ҳат ва шикоятларини текшириш секторлари мавжуд.

Халқ назоратчилари тежамкорлик ва иқтисод учун курашда коллективларга яқиндан ёрдам беришмоқда. 12-автобаза, Ўзбекистон комсомолининг 50 йиллиги номли тикувчилик фабрикасида халқ мулкини кўз қорачиғидай асраш, хом ашёдан унумли фойдаланиш учун курашда барча ўз ҳиссасини қўшмоқда.

Халқ контроли группаларидаги ва постлардаги назоратчилар ишлаб чиқаришнинг ҳамма соҳаларини ўрганиб, ишлаб чиқаришнинг ҳамма соҳалари ҳамраб олинади.

Назоратнинг ошкоралигини кучайтириш ва таъсирчанлигини ошириш мақсадида оммавий ахборот воситаларидан самарали фойдаланмоқдамиз. Халқ назоратчиларининг иши «Сирдарё ҳақиқати» ва «Сирдарьинская правда» газеталари саҳифаларида, область радиоси эшиттиришларида кенг ёритилмоқда.

Муваффақиятларимиз билан бир қаторда камчиликларимиз ҳам борлигини эътироф этиш ўринлидир. Тузиб қўйилган халқ контроли постларининг айрим аъзолари ташаббус кўрсатиб ишлашмайди, рейдлар натижасини рақамларда қуруқ баён этишади. Коллектив йўл қўйётган нуқсонлар ўз вақтида очиб ташланмаяпти. Жумладан, 7-қурилиш трестининг биринчи ва иккинчи кўчма механизациялашган колоннаси, 35-ремонт-қурилиш бошқармаси, «Ўзсантехгазмонтаж»нинг кўчма механизациялашган колоннаси назоратчилари суст ишламоқда. Постларнинг айрим аъзолари доимий топшириқ олган эмас. Бу жойларда ҳам ишни жонлантириб юбориш партия ташкилотларининг жонажон вазифасидир.

Назорат ва ижрони текшириш, КПСС XXV съездида таъкидланганидек, планларимизни рўёбга чиқаришнинг муҳим омилидир. Гулистон шаҳар халқ контроли комитети ана шу муҳим масалага катта эътибор бериб келмоқда. Давлат планлари ва топшириқларини, қабул қилинган қарорларни бажариш устидан назорат қилишда партия, совет ва хўжалик органларига яқиндан кўмаклашмоқдамиз.

КПСС Марказий Комитетининг «Идеологик, сиёсий-тарбиявий ишларни янада яхшилаш тўғрисида»ги қарори айни кунларда фаолиятимизнинг дастурламалидир. Қарорда таъкидланганидек, одамларнинг социал ва меҳнат активлигини рағбатлантириш, меҳнат ва турмуш маданиятини ошириш, янгиликни ҳис қилиш туйғусини ривожлантириш керак. Бу соҳада ҳам халқ назоратчилари ўзларининг бутун кучларини аямай сарф-лайверадилар.

Рассом ҳандаси

АСЛ СПРАВКА

— Райондан ғўза парваришининг бориши, техника кучларидан фойдаланиш тўғрисида маълумот сўрашибди? — деди Пешку районидаги Куйбишев номли колхоз халқ назоратчиларидан бири хўжалик ранси ҳузурига кириб:

— Ёз! — буйруқ қилди раис, унинг қўлига қоғоз ва қалам тутиб: «...Ғўза парваришининг аҳвоси, мавжуд техника далада. Ишчи кучи ва эҳтиёт қисмлар етарли...»

Назоратчи ташқарига чиқиб ўйланиб олди. Ниҳоят, виждони ёйл бермай, раис ёздирган «справка»ни йиртиб-йиртиб ташлади-да, кабинетига кириб уни қайтадан ўзи ёзди: «Хўжаликда 44 культивратордан 29 таси ишлаяпти. Айрим бригадаларда ғўзага ишлов бериш сифати паст. Эҳтиёт қисмлар етишмайди. Меҳнат интизоми бўш. Колхоз раиси Р. Ҳолиқовнинг эса парвойи палан...»

Э. ЕДГОРОВ.

ЭЪТИБОР КАТТА, БИРОҚ...

— Районимиз чорвадорлари жамоат чорвачилигини юксалтириш йўлида ем-хашак етиштириш ва жамғаришга катта эътибор бемоҳталар, Бироқ...

Яқинда Бўстонлиқда ўтган йиғилишлардан бирида район қишлоқ хўжалик бошқармасининг масъул ваколи ўз сўзини шундай бошлади. Ҳамма гап унинг сўнгги ибораси «бироқ»да эди. Чунки районда бу муҳим ишга яхши аҳамият бермаётган хўжаликлар учраб турибди. Чунончи, Карл Маркс номли ва Калинин номли колхозларда пичан ўрими ва хашак жамғариш суръати паст. Ҳар иккала колхозда (раислари К. Ирисбоев, Р. Қорабоев ўртоқлар) озуқабоп ҳашак ва беда пичани ўримини уюшқоқлик билан ўтказиш, уларни ўз вақтида ташиб олиш ва асраш борасида конкрет чора-тадбирлар белгиланмаётир.

К. ХОЛБОЕВ.

УСТА ИШИДАН ҚЎРҚАДИ

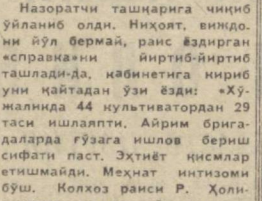

Сарлавҳани ўқиб «Ия, бу қанақаси, халқ мақолида: «Иш устасидан қўрқади», — дейилади, шекилли», — деб, таажжуб.га тушишингиз табиий. Лекин Урганчдаги янка буюртмалар маиший хизмат комбинатида айрим усталар ўз ишидан қўрқиб юрибдилар. Натижада, комбинатда шу йилнинг биринчи квартал плани 64,8 процент атрофида қолиб кетди.

Корхона директори Г. Юсупов қолоқлик сабабларига «асос» ахтариб: «Мастерларимиз зарур материаллар ва иш қуроллари билан тўла таъминланмаган», — деган важ кўрсатмоқда. Аслида бу ерда меҳнат интизоми бўш. Айрим устахоналар нўп ҳолларда кун бўйи ёпиқ туради. Устахоналар ва усталар иши устидан қатъий назорат ўрнатилмаган. Оқибат натижада иш устасидан эмас, усталар ишидан қўрқиб юрибдилар.

Ҳ. ЕҚУБОВА.

«Совет Ўзбекистони» газетаси ва республика радиосининг қўшма рейди

ТАЪМИНОТ — СУРЪАТГА ҚАНОТ

Ишга тушадиган иншоотлар қурилиши — назоратда

◆ Қувват жиҳатидан Ўрта Осиёда ягона ◆ Янги хил маҳсулот — халқ хўжалигига ◆ Сусткашликка ўрин йўқ ◆ Таъминотчилар қаердасиз? ◆ Илғор тажрибаларни ким ёяди? ◆ Ишчи ошхонаси ёрдамга муҳтож

Бу корхона — Ўрта Осиёда ягона бўлиб, халқ хўжалигида аҳамияти ниҳоятда катта. У келажакда ўзининг ишлаб чиқариш қуввати ҳамда юксак замонавий технологияси жиҳатидан областдагина эмас, балки республикамиз гигантлари ўртасида ёрқин юлдуз бўлиб қолади. Корхона тўла ишга туширилгач, йилига 5 миллион погон-метр маҳсулот беради. Бошқача айтганда, ҳозир бутун мамлакатимизда ишлаб чиқарилаётган ашу хилдаги маҳсулотнинг ярмидан кўпроғини бера бошлайди. Гап «Ўзэлектротерм» бирлашмасининг Намангандаги бош корхонасида янги комплекс қурилиши ҳақида кетяпти. Қурилиш майдони 10 гектарни ташкил этади. Бу ерда эрта тонгдан ярим тунгача меҳнат сурури жўш урмоқда. Қурувчи ва монтажчиларнинг қўли-қўлига тегмайди. 10-қурилиш трести билан бирга 12 тага яқин ёрдамчи ташкилот ва бўлинма ўз иш ҳажмларини тобора кенгайтиришга, суръат билан сифатни бир-бирига уйғунлаштиришга, қувватларни кун сайин ошира боришга ўринмоқда.

Қурилишнинг бошланганига кўп бўлгани йўқ. Шунга қарамай, деярли 3 миллион сўмлик иш бажарилди. 1979 йилда 1 миллион 650 минг сўмлик капитал маблағни ўзлаштириш, жумладан, 1 миллион сўмга яқин қурилиш-монтаж ишларини ўддалаш белгиланган эди. Қўли гул бунёдкорлар ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, иш суръатига қанот боғлаш билан уни муддатидан анча илгари фойдаланишга топшириш мажбуриятини олганлар.

Бош пудратчи — республика Қурилиш министрлигига қарашли 10-трест бинокорлари йилнинг ўтган даври мобайнида катта ҳажмдаги юмушларни бажарди. Амалга оширилган ишларнинг асосий қисми 112-механизациялашган кўчма колонна коллективи зиммасига тўғри келади.

Бўлажак корхонада йирик ускуналар, турли-туман мураккаб машина ва аппаратлар, электрон-ўлчов приборлари, эстакадалар, назоратўлчов асбоблари ўрнатилади. Уларга муносиб «тўн» кийдириш, яъни асосий ишлаб чиқариш биносини тиклаш тамомланмоқда. Бу соҳада III даражали Меҳнат Шуҳрати ордени кавалери Исмоилжон Тошпўлатов, коммунистик меҳнат зарбдорлари Олимбой Йўлдошев, Регидина Амирхоновадар бошқаларга намуна бўлмоқдалар.

Қурилиш майдончасида амалга оширилаётган бунёдкорлик ишлари ҳаммани қувонтиради. Аммо, ишга туширилаётган объектда ҳали ечимини топмаган муаммолар, суръатга тўғаноқ бўлаётган масалаларга ҳам дуч келдик.

— Ҳозир 10-қурилиш трестидан юздан кўпроқ киши қатнашмоқда, — дейди «Ўзэлектротерм» бош корхонасининг қурилиш бўйича директор ўринбосари Б. И. Нутов. — Ваҳолонки, уларнинг сони 150—180 тага етказилганда ҳам камлик қилади. Чунки О. Красичков бошлиқ «Стальмонтаж» коллективи учун ҳали етарли иш фронти очилгани йўқ. Улар қисқа муддатда камида 5000 дан ортиқ хилма-хил асбоб-ускуналарни монтаж қилишлари лозим. Мамлакатимизнинг турли бурчакларидан келтирилган мураккаб ва ноёб машина-механизмлар, дастгоҳлар «ўз жойини» кутиб, омборлар ва очиқ майдонда маҳтал бўлиб турибди...

Биз 10-трест бошқарувчиси Д. Н. Бегловдан худди шу масаладаги фикрини сўраганимизда, у беихтиёр айбни таъминотчиларга тўнкади. Судралишнинг асосий сабабларига турли важ-коинотларни баҳона қилди. Қурилиш участкасида қўйидаги манзаранинг шоҳиди бўлдик. Биринчидан, ишчи кучлари етишмаяпти, иккинчидан, цемент йўқлиги тўфайли қоришма келишини кутиб бор одамлар ҳам бекор ўтирибди. Трестнинг ишлаб чиқариш-техника комплектацияси бошқармаси раҳбарларининг эса бир оёғи Навоийда, бир оёғи Қувасой ёки Бекободда. Хўш, бундай вазиятнинг вужудга келишига нималар сабаб бўлаяпти?

Таҳлилдар шуни кўрсатмоқдаки, таъминотчилар кейинги ойларда ўз бурчларига масъулиятсизлик билан қарадилар. Қурилиш материалларини етказиб беришда узилишга йўл қўйилди. Натижада бешинчи ойлик қурилиш-монтаж ишлари плани бажарилмай қолди. Қурилишда гоҳ у, гоҳ бу нарсанинг етишмаслиги ҳамон сезилиб турибди. Масалан, Тошкент экспериментал металл конструкциялари заводи 75 тонна ўрнига 43 тонна маҳсулот юборгани учун ишлаб чиқариш бош корпусининг томи тўла ёпилмай турибди. Кейинги кунларда Навоий, Қувасой цемент заводларидан маҳсулот ўрнига қуруқ ваъда олинаётгани сабабли қурилиш маромининг паслаб кетди. Чирчиқ трансформаторчилари, Тошкент кабелчиларни ҳам ўз ваъдаларини вақтида ўддалашмаяпти. Буларнинг ҳаммаси қурувчилар ўртасида меҳнат интизомининг бўшашиб кетишига, иш суръатининг пасайишига сабаб бўлмоқда.

— Умумий иш суръати бизни қаноатлантирмаяпти, — дейди қурилиш участкаси бошлиғи У. Садриддинов. — Салкам юз кишини бирлаштирган еттита бригаданинг иш унуми уч-тўрт бригаданинг бажарадиган ишига ҳам тўғри келмайди. Сабаб? Цемент, арматура, металл конструкциялари етишмаяпти. Агар кунига нормадаги 35 куб метр ўрнига юз куб метргача бетон қоришма етказиб берилса ҳам биз иш суръатини тўрт-беш баравар оширишимиз мумкин. Аслида эса, бир ҳафтадан бўён бир куб метр ҳам қоришма олганимиз йўқ. Ишчилар эртадан-кечгача опалубкалар атрофида ўтириб кун ўтказмоқдалар. Устига-устак ишчиларни маънавий ва моддий рағбатлантиришга етарли эътибор берилмай қолди. Яна бир қусур шундан иборатки, бу ердаги ишчи ошхонаси ёрдамга муҳтож. Салкам 500 киши меҳнат қилаётган жойда 30—40 ўринли ошхона хизматидан нимани кутиш мумкин? Қурилишда кўчма дўкон ёки озиқ-овқат магазини ишламайди. Қурувчилар тушки овқатга аччанча йўл қатнаб, янги автовокзалга боришади...

Қурилишда барча куч ва техника воситаларининг иши бир-бири билан боғлаб ташкил этилган эмас. Бинокорлар ва монтажчилар техника ёки хом ашё етишмаслиги баҳонаси билан бир-бирини қўллаб-қувватлай олмаяпти. «Средазтепломонтаж», «Ўзпромвентиляция», «Ўзэлектромонтаж» каби ташкилотларнинг отрядлари иш суръатини кун сайин кизитиш имкониятига эга. Бу ерга келтирилган техника, ишчи кучлари шундан далолат бериб турибди. Афсуски, қурувчиларнинг ишидаги нуқсонлар бунга имкон бермаётир.

Наманган — бор-йўғи маскани. Шунинг учун ҳам бу ерда қурувчиларни мева шарбати ёки сабзавот маҳсулотлари, умуман, мева-чева билан таъминлаш яхши йўлга қўйилган деб ўйларсиз. Бинокорларга сут, қатиқ, қаймоқ, гўшт ва гўшт маҳсулотлари етказиб беришчи? Ву масалалар на тайёрлов ва на савдо ташкилотлари ёки шаҳар-ошхоналар трестидаги мутассадди шахсларнинг иш фаолиятидан мумкин жой олган эмас. Партия, совет, касаба союз ва хўжалик ташкилотлари, халқ назоратчилари ишга тушириладиган объектдаги ҳақиқий аҳволни чуқур таҳлил қилишлари, тегишли ёрдам кўрсатишлари керак.

«Ўзэлектротерм» бош корхонасининг мазкур комплекси цехи қурилиши катта давлат аҳамиятига молик вазифадир. У халқ хўжалиги учун найсимон изоляция электр ускуналари ишлаб чиқаради. Улардан чорвачилик комплекслари, пиллахоналар, ишлаб чиқариш биноларни, уй-рўзғор ва бошқа хил иншоотларни иситишда кенг фойдаланилади. Бир сўз билан айтганда, мазкур янги тармоқ саноат маҳсулоти шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги алоқаларни янада мустаҳкамлайди. «Ўроқ ва Болға» бирлигининг ёрқин рамзи бўлиб хизмат қилади. Бу қурилишга нечоғли аҳамият берилаётганлигининг боиси ҳам ана шунда.

М. САИДОВ,
республика радиосининг мухбири.

Т. НАЗИРОВ.
«Совет Ўзбекистони» Наманган область мухбири.

(Қўшма рейд материаллари, ни бугун соат 12 да республика радиосининг биринчи программаси орқали эшитишингиз мумкин).

Ажаб савдолар

«ТЕНГ-ТЕНГИ БИЛАН»

Зал тўла одам. Завод ишчи-хизматчиларининг умумий йиғилиши кетмоқда.

— Социалистик мусобақанинг яхши йўлга қўйилиши корхонамиз ишлаб чиқариш кўрсаткичларининг тобора кўтарилиб боришида асосий омил бўляпти... Айниқса, тежамкорликда катта натижаларга эришяпмиз...

Орқада ўтирганлар оресида икки киши қлиқ этиб кулиб юборди. Нотиқ, корхона директори ўринбосари И. Охунов ялт этиб ўша томонга қаради. Бу қараш бошқаларда ҳам ажабсин кулги қўзғади. Кетидан залнинг ҳар жой-ҳар жойида шивир-шивир бошланди.

— Мақтаниш ҳам эви билан-да, Бўлмаса, ортиқча сарфлаб юборилган 20 тонна бронза прокати билан 56 тонна кора металл ҳам тежамкорликка киредими? 14 тоннадан зиёдроқ рангли металлнинг-ку ҳовлида яроқсиз бўлиб ётганига бир йилдан ошди...

— Ҳе, яна «Текстильмаш» заводи коллективини мусобақага чақирамизмиш.

— Вой-бўй, — суҳбатга қўшилди учинчи киши. — Шунга шунчами? Чақирса-чақираверади-да, эҳтимол улар ҳам биз сингаридир.

— Бундан чиқди, тенг-тенги билан демоқчимисиз? — кинояли қилди ана бир киши.

Улар бекорга кўтарилмаган, шивир-шивир шунчаки кўзғалмаган эди. Дарвоқе, шамол бўлмаса дарахтнинг учи қимирлармиди? Кулгида ҳам, шивир-шивирда ҳам жон бор эди! Фарғона областининг айрим корхоналарида қора ва рангли металл прокатларини тежаб ишлатишга эътиборсиз қараларётгани ҳақ. Бу қимматли маҳсулотларни керагидан ортиқча ишлатиб юбориш, жойларга тонна-тонналаб қонунсиз металл прокатлар тарқатиш ҳоллари тез-тез учраб тургани ҳам рост. Айниқса, Марғилон ремонт-механика ва «Текстильмаш» заводларида бу борада рекорд қўйилмоқда. Биргина ўтган йили «Текстильмаш» заводида 56 тонна металл, 4 тоннага яқин алюминй ва рух прокатларининг ортиқча сарфлаб юборилганини нима деб баҳолаш мумкин?

Марғилон ремонт-механика заводи директори ўринбосари И. Охунованинг минбардан айтган сўзларига кулгиси қистаган ишчи-хизматчилар ҳамон ҳайрон: «Текстильмашчилар билан ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифати кўрсаткичлари бўйича мусобақалашмоқдаларми ёки исрофгарчилик бўйичами?

Бу жуда қақли савол. Тўғри эмасми?

ШАҲДЛАРИ ПАСТ ЭДИ...

Улар вокзал перронида учрашиб қолишди.

— Ие, йўл бўлсин!

— Тошкентга, министрликка.

— Бу, дейман, шаҳдлари паст кўринади, тинчликми?

— Тинчлик... Ўзлари-чи?

— Бизлар ҳам министрликка...

Поезд келди, улар купега чиқишди-ю ётиб олишди. Лекин ухлай олмадилар. Учови ҳам ўз ўй-хаёллари билан банд бўлиб келишарди.

— Мен-ку, нимага чақирилганимни биламан, — хаёлидан ўтказди Андижон пиво заводининг директори Т. Асадов, — беш йиллик бошида 230,5 минг сўмлик 50 та ускуна сотиб олувдик. Ҳозир уларнинг бир қисми мутлақо ҳаракатсиз ётибди. Чунки ичимлик ишлаб чиқаришда улардан фойдаланишнинг ҳеч иложи йўқ. Сотиб олаётганда корхона имкониятларини ҳисобга олмаган эканмиз. Шу-шу на у ёқли, на бу ёқли... Лекин, шерикларимни нега чақиртирди экан?

— Келиб-келиб учрашган жойимизни қара. — Жаҳл аралаш хаёлга ботиб келарди иккинчи қаватда ётган Шаҳрихон шойи тўқув фабрикасининг бош инженери О. Адҳамов, — кейинги бир туркум ускуналарни бекорга сотиб олдик. Корхона ҳовлисида, очиқ ҳавода қалашиб ётибди. Бири синди, бири чанг-тупроққа қориб, занглаб қолди. Ҳаммасидан ҳам эҳтиёт қисмлар увол бўлди-да... Биламан, мени худди шу масала билан чақиртирган. Лекин, мана бу ўртоқларимни нимага чақиртирди экан?..

— Э-э, директорга бошида борини рўйхатга ёзиб берайлик, ҳисобдан яшириб қолишнинг нима кераги бор, деб айтдим-а! Унамади-унамади-да! Мана энди ҳамма гап министрликкача бориб етди...

Володарский номидаги Андижон тикувчилик фабрикасининг бош инженери Т. Ғофуров ўй-хаёлларини шу ерда тўхтатди-да, секин купе деразаси пардасини кўтариб қўйди. Тошкентга келиб қолибдилар. Ўртоқларига юзланди. Улар бир-бирларига парво қилмас, ўз ўй-хаёллари, ташвишлари билан банд эдилар. Гўё, ҳар қайсиси кўнглида ўз министрликлари олдига юз хил баҳона тўқиб келарди. Кўринишларидан бир-бирига сир бермасликка уриниб, анча қувноқ кўринсалар-да, шаҳдлари паст эди.

Натижа нима билан тугаганини, улар Андижонга қандай жавоб билан қайтишганини республика Озиқ-овқат ва енгил саноат министрликларидан билсак бўладими?

Н. САЪДУЛЛАЕВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

БОСИЛМАГАН ХАБАРЛАР ИЗИДАН

«САМАРАСИЗ ХАРАЖАТЛАР»

Газетамизга худди шу сарлавҳа билан келган бир мактубда қуйидаги жумлалар бор эди:

«...Область матлубот жамиятида ҳамомат, талон-торожлик ва самарасиз сарф-харажатларга қарши кураш олиб борилмаяпти. Сўнгги икки йил ичида бу ерда самарасиз сарфланган харажатлар 289 минг сўмни ташкил этди. Айниқса, Балиқчи район ва Чинобод матлубот жамиятлари коллективлари бу соҳада «голиблик қилмоқдалар...».

Хат юзасидан ўтказилган текшириш якунлари тўғрисида Андижон область халқ контроли комитети худди шундай жавоб қилди:

— Мақолада келтирилган фактлар тўла тасдиқланди. Комитет ўз ишига совуққонлик билан қараб, масъулиятсизлик қилган область матлубот жамияти раиси Бойназаровга виговор берди. Жамият раисининг тайёрлов бўйича ўринбосари Ҳамидов, Балиқчи район ва Чинобод матлубот жамиятларининг раислари Қозоқов, Ғаниев ўртоқлардан ортиқча сарфланган харажатларнинг бир қисми ундириб олинди.

НАЗОРАТЧИЛАР БОНГ УРАДИ

НОМАҚБУЛ ТАРТИБ

Самарқанддаги айрим корхоналарда иш вақтининг кўплаб йўқолиш ҳоллари учраб турибди. Биргина шу сабаб билан ўтган йили областда 3,4 миллион сўмлик саноат маҳсулотлари кам тайёрланди. Гўшт комбинати, ипак ишлаб чиқариш бирлашмаси, суперфосфат, рўзғор холодильниклари, «Гелион» ва чинни заводларида аҳвол, айниқса, ачинарли. Айрим корхоналарда йўқолган иш вақтини қоплаш мақсадида ишдан кейинги соатларда, дам олиш ва байрам кунларида ишлашдек номақбул тартиб қўлланмоқда.

Савол туғилади: мазкур корхоналарнинг раҳбарлари бундай «тартиб»ни қандай изоҳлашаркин?

А. ҲАЙДАРОВ.

БУХОРОЛИКЛАР ШИЖОАТИ

Ёзувчи ўйлари

ПАХТАКОРНИНГ сермашаққат меҳнатидан кўра дилидаги қат-қат қувончини, ҳар куни, ҳар соатда кутиладиган серташвиш онларидан кўра, зафар қучган дамларини негадир кўпроқ мадҳ этишга одатланиб қолганмиз. Ваҳолонки, деҳқон қалби қувончга тўлиб, қишлоқларида гашту гаштак авжига чиқадиган фурсат етгунча, зафар сояси чалингунча не-не уйқусиз тунлар, сурункасига беҳисоб билак кучи-ю, ақл-идроки меҳнат талаб этадиган кунлар кечади бошидан. Чигитдан ғўза туплари униб, ундан тўла гектарлар пайдо бўлгунча, шоналар кўсак тугиб, ҳосил нишонасини бергунча, тоғ-тоғ «оқ олтин» хирмонлари уйилгунча не-не машаққатли дамларни кечирмайди у. Аслида, деҳқон учун ана шу дамлар гаштлироқ, тотлироқ. У пахтачилик сермашаққат касб-корлигини хўп яхши билади, бир томондан шу билан ғурурланади ҳам. Яқиндагина республиканинг бир группа донгдор пахтакорлари «Ғўзаларнинг амал олишини тезлаштирайлик!» сарлавҳаси остида барча деҳқонларга қарата ёзган мактуби «Совет Ўзбекистони» газетасида босилган эди. Миришкор пахтакорларнинг қуйидаги сўзларига эътибор беринг-а: **«Ҳар йилгидек бу йил ҳам пахтачилигимиз учун оғир, жуда оғир ва мураккаб келди. Аслини олганда, пахтачилик учун енгил келган, табиий қийинчиликлар, машаққатлар, қўшимча меҳнат туғдирмаган йил борми?!»**

Ҳа, чиндан ҳам бундай йилни пахтачилигимизнинг узоқ йиллик тарихи ҳали кўргани йўқ. Деҳқон буни яхши билади. Шунга қўникиб қолган. У офатга учраган ғўзасини фарзандидек ихота этади, унинг ҳар бир тупини авайлаб, меҳр билан сақлаб қолишга фидойиларча жонбозлик кўрсатади.

Яқинда мен Бухоро—Олот йўлида ғалати бир манзарининг гувоҳи бўлдим. Етмиш километрлик трасса бўйлаб ғўзага ишлов берадиган мосламалар тиркалган тракторлар колоннаси Олот района томон ошиқар, кузовида юзлаб одамлар ўтирган машиналар ҳам ўша томонга борарди. Бунинг сабабини район марказига етиб боргандан кейингина билдим. Кечаги кучли дўл районнинг ўн икки минг гектар пахта майдонидан саккиз мингида қатқалоқ ҳосил этибди. Экин айнан авжга кирган пайт. Ғўза туплари қатқалоқнинг темир исканжасида. Хпёл уқувсизлик қилинса, бутун ғўза туплари ер билан яксон бўлади. Нима қилиш керак?

Область партия комитетининг биринчи секретари Абдувоҳид Каримов тадбир излаётганларга қараб ўйланиб турди-да, сўнг оҳиста сўзлади.

— Бу аҳволда ерга зинҳор трактор солиб бўлмайди. Ғўзаларни фақат қўл меҳнати билан авайлаб сақлаб қолишимиз мумкин. Қўшни районлардан келган одамлар колхозларга расамади билан тақсимлансин. Уларнинг ҳар бирига учига сим ўралган ёғоч бериш керак. Ғўза тупларининг икки ёнини оёқ учи билан авайлаб босиб, сих билан ер енгил тимдаланса, ғўзанинг илдизига ҳаво ўтади, улар ҳалокатдан сақланади. Эртасига эса сув қуйиб, ўсимликни ростлаб оласизлар.

Секретарнинг сўзи ларза ўтмай ҳамма колхозларга, бригадаларга етказилди. Табиий офатга қарши курашга шай турган минглаб ҳашарчилар бир зумда белгиланган пайкаллар бўйлаб амалий ишга киришишди. Ўша куни тунда ҳам тракторлар фарасидан таралиб турган кучли ёғду остида қатқалоққа қарши кураш тинмади. Эртасига ҳам иш давом этди. Фақат учинчи куни район партия комитети ғўзалар нобуд этилмай, сақлаб қолинганлиги ҳақида областга рапорт берди.

БУХОРО ерлари азалдан шўрхок. Ернинг шўри — деҳқон пешонасидаги шўр бўлиб келган. Сув танқислиги, бунинг устига, қуруқ иқлими ҳатто лалмикор деҳқончиликка ҳам йўл бермаган. Партия ва давлат раҳбарлари бўлиб Амударёнинг айқириб оқаётган бўтана сувини Бухоро экинзорларига бўлиб берилди. Мана энди ишнинг кўзини биладиган халқ тадбиркорлиги зарур эди. Партия ва ҳукуматнинг оталарча ғамхўрлигига жавобан халқ оёққа турди. Кун тартибида турган биринчи масала ернинг мелиоратив ҳолатини яхшилашдан иборат эди. Қандай қилиб? Ер ости сувлари юза, шўр. Жазирама саратонда ҳам далага чиқсангиз, атроф қор кўрпасига ўралгандек оппоқ. Шўр сувлар олиб чиқиладиган ариқзовурлар эса деярли йўқ. Борлари ҳам юза. Шунча шўр Бухоро атрофида тўпланиб турафверган, юзага чиқиб, экинга офат келтираверган.

Ана шунда Бухоро олдида ҳал этилиши зарур икки масала кўндаланг турди. Биринчиси — йиғилиб қолган кўп йиллик шўрни ер атрофидан суриб чиқариш, иккинчиси — сув ресурсларини кўпайтириш. Аслини олганда, шўрни кеткизиш учун ҳам бошқа тадбирлар билан бирга сув зарур эди, албатта. Олинаётган сув эса йилига икки миллиард кубдан ошмас эди. Бундан ўн олти йил муқаддам область икки юз тўқсон минг тонна пахта етказиб берган кезларда ҳам сув ресурслари шу миқдорда эди. Биринчи вазифа — ер ости сувларини камида бир метр пастга тушириш бўлди. Иккинчи зарур масала — сув ресурсларини камида икки баравар кўпайтириш.

Ўтган йилги мўл ҳосил учун кураш ана шундан бошланди. Коллекторлар сони кўпайтирилди, камида бир-бир ярим метр чуқурлаштирилди. Шундай қилиб, ерларнинг шўри ювилиб, Амударёга оқизилди. Амударёдан секундига олинадиган юз эллик куб сув салкам икки юз кубга етказилди. Бунинг учун Аму-Бухоро канали реконструкция қилинди, дамбалар кўтарилди, хавфсизлик чоралари кўрилди. Бироқ, булар ташкилий чоралар эди. Ишнинг мураккаблиги эса илғор агротехника усулларини дадил кенг жорий этиш йўли билан одамлар ҳал этди.

Бу йил областдаги 165 минг гектар майдондан 100 минг гектарига чигит кенг қаторлаб экилди. Бу усулда экишнинг афзаллиги республикамиздаги айрим областлар мисолида батамом исботланган. Кенг қаторлаб экишнинг хосиятлари беҳисоб. Биринчи хосияти шуки, бу усулда экилган ғўзага ишлов бериш учун одам кучи ўттиз-қирқ процент кам сарфланади. Сабаб — машина ишлови учун зарур шарт-шароит вужудга келтирилади. Иккинчидан, кенг қаторлаб экилган ғўзага чуқур ишлов бериш имконияти туғилади. Суғориш ҳам, ҳосилни йиғиш ҳам осон. Машина чеканка қилади, машина теради. Ҳосилдорлик гектар бошига беш-олти центнердан ошишини эса қўшин сурхондарёликлар аллақачон амалда исботлаб беришди. Ҳатто кенг қаторлаб экилган майдонларда ингичка толали пахтадан ҳам одатдагидан мўлроқ ҳосил кўтарилмоқда. Шу боисдан бўлса керак, бухороликлар келгуси йилда ҳам имконияти бор барча майдонларда чигитни фақат кенг қаторлаб экишга ҳозирлик кўрмоқдалар.

Чигит экиш билан бир вақтнинг ўзида ўларга ғўнг ташлаб кетилса, қандай бўларкин, деб ўйлаб қолдик. Ахир, ота-бободларимиз қовун-тарвуз уруғини ерга экканда ҳамоно кетидан ғўнг ташлаб кетишарди-ку! Дарҳол Ўртачўлда семинар уюштирдик, бу усулни зудлик билан жорий этдик. Ўтган йилги пахталаримиз бу ажойиб тажрибанинг бутун афзалликларини амалда кўрсатди, — дейди Абдувоҳид Каримов мамнунлик билан. Шу сабабдан бу йил экиш агрегатларига бир тонна ғўнг сиғадигани мослама ҳозирланди. Чигит тушган майдонга устидан ғўнг ташлаб кетилди. Чигит шундай усулда экилган майдонларда ерда нам сақланди. Қатқалоққа барҳам берилди. Қора иссиқни ўзига тортади. Буни ҳаммамиз биламиз. Иссиқ бўлгач, ғўза илдизи чиримайди, ўсимлик тез ривожланади. Бу усулнинг яна бир муҳим афзаллиги — ёмғир ёққанда ғўнг шарбати тўппа-тўғри ғўза илдизига тушиб, уни озиқлантиради.

Бухороликларнинг яна бир диққатга сазовор ишлари шундан иборат бўлдики, деярли барча пахта майдонлари ҳайдалганда, тракторга ўттиз беш сантиметрли сих (почвоуглубитель) ўрнатилади. Бу сих ерни ўттиз беш сантиметр чуқурликда ўйиб бораверади. Шундай усулда ишланган ерда хосилт кўп бўларкан. Биринчидан, илдиз ҳаво олиб туради. Томир яхши ривожланади. Ғўза туплари қаддини ростлаб, дуркун ўсади. Дўл ва қаттиқ селда эса сув экинзорда ҳалқоб бўлиб қолмай, ер остига тушиб кетади. Бу йилги дўлдан кейин олотликлар буни амалда кўрдилар.

Булар Бухорода илғор агротехникани жорий этиш ва сув ресурсларини кўпайтириш йўли билан ҳосилдорликни оширишнинг ички имкониятлари эди. Пахтачиликни, умуман халқ хўжалигининг ғоят порлоқ янги истиқболларини очиб берадиган бебаҳо резервлар ҳам. Мавжуд бўлиб, бухороликлар ана шу олтин сандиқни халққа инъом этиш учун фидойилик ва жонбозлик кўрсатмоқдаларки бу беқиёс тақсин ва офаринларга сазовор жасоратдир.

Бу йил Бухоро учун чўлга қаттиқ ва еппасига ҳужум йили бўлди. Экинзорларни чор атрофдан бўғиб ётган дашт ерларга ҳамла бошланди. Борди-ю, шу кунларда йўлингиз чўлларга тушса, чинакам жанг майдонига кириб қолгандек ҳис этасиз ўзингизни. Трактор, бульдозер ва скрейперларнинг ҳайқириғи ер юкини ларзага солиб, қуриқ очмоқда. Табиатга қарши жанг бошлаб, унинг бағридаги ҳосилдор ерларни юлиб олаётган чўлқуварлар тиш-тирноғи билан қуролланган жангчиларни эслатадилар. Чўл қўшинлари кечасию кундузи тиним билмайди. Шўрқўл атрофидаги Қонимех чўлидан Ўртачўлдаги беполён қир-адирларгача, Малик чўлидан бир чеккаси Қашқадарёга бориб тақаладиган Қоровулбозорга-ча, Муборакдан қадим замонларда Бухорхудодлар истироҳатгоҳи саналган, эндиликда ўлик воҳага айланган улкан Варахша барханларигача, Тўдакўл этакларидан Газли текисликларигача — ҳамма, ҳамма ерда қуриқ очиб, боғ-роғ барпо этаётган, янтоғу юлғун ва саксовуллар ўрнида денгиздек мавж уриб чайқалаётган пахтазорлар вужудга келтираётган қалби оташ одамларни кўрасиз. Бу — инсон азму-қудратининг, барқарор социалистик тузумимиз ҳаётийлигининг тенги йўқ намойишидир.

* * *

ҲАР БИР ИШНИНГ дарғалари бўлганидек, Худоёр Сулаймонов ҳам чўлқуварлар тарихи дафтарининг дастлабки зарварағида номи эзгу этилган фидойилардан бири. Бугун унинг кўксини Олтин Юлдуз безаб турибди. Чўл қўйнидан жигарранг тусда ялтиллаб турган чеҳрасидан табассум аримайди. Ўтган йили бу чўл баҳодири бошчилик қилган бригада азаматлари Ўртачўлнинг дастлабки пахта ҳосилини хирмонга уйиб, элга донг таратган эдилар. Чўлқуварлар бу йил ҳар гектардан 50 центнердан чўл пахтаси учун курашмоқдалар.

Чўлнинг қоқ ўртасида кўкка бўй чўзиб турган баланд шийпон айвонидан чор атрофдаги пахтазорлар кафтда тургандек ястаниб ётибди. Бир текис ўсаётган ғўзалар қуёш нурида мовий денгиздек чайқалади. Булар ўтган йили Ўртачўлда ўзлаштирилган йигирма минг гектар ер. Бу ерларнинг этагида Тўдакўл сув омбори жимирлаб турибди. Қачонлардир Бухоронинг шўри ҳамда сел ва ёмғирларидан қўлмак бўлиб, ташландиқ ҳолда ётган бу шўр кўл бугун улкан сув омборига айлантирилган. Қарноб тоғи ёнбағирларидан бошлаб ўтқазилган мевали дарахт кўчатлари минг гектар ерни ишғол этиб, чўл шамолида чайқалмоқда. Боғ ҳам Тўдакўл этакларига келиб туташади.

Бухоро чўлга ҳужум бошлади. Ҳужум бошлаганда ҳам барча районлар еппасига киришди бу ишга. Бухоро атрофидаги ўзлаштириладиган ерлар дастлабки ҳисобларга кўра, 530 минг гектарни ташкил этади. Бу ерлар янги боғ-роғлар, янги экинзорлар, янги қишлоқ ва шаҳарлар демакдир. Ҳозир ана шу чўл бағрида ўн совхоз барпо этилди. Яқин келажакда унинг сони элликдан ошади. Бухороликлар нинг режалари шундай.

Бу йил областда узумчиликни бутун чоралар билан ривожлантиришга киришилди. Бу соҳа қишлоқ хўжалигининг энг сердаромад манбаи. Бир гектар майдондаги токзорга минг сўм харажат қилиб, ўн уч минг сўм соф фойда олиш мумкин. Бунинг устига, ток ортиқча сув ҳам талаб этмайди. Шунинг учун Бухорода яқин ўн йил мобайнида элликта узумчилик совхози барпо этиш учун жадал тайёргарлик ишлари олиб борилмоқдаки, бу — областнинг пахта, қорақўл тери, олтинга қўшимча бебаҳо хазинасидир...

Худоёр Сулаймонов хаёл оғушида олисларга қадалган нигоҳини тўсатдан бизга қадади. Юзидаги табассумни йиғмай, ғурур билан гапирди:

— Бухоро пахтасини икки беш йиллик ичида бир миллион тоннага етказамиз!

Қаҳрамоннинг бу сўзидан этим жимирлаб кетди. Ҳайрат ичида бирон сўз айтолмай, унинг ишонч билан менга қадалган кўзларига тикилиб қолдим.

— Ҳа, ҳа, бир миллион тонна пахта берамиз! — деб қайтарди у янада қатъийроқ қилиб.

Кўз олдимда чўл бағрини тилка-пора қилиб қўриқ очаётган саҳро баҳодирлари жонланди.

— Ҳа, бухороликлар бир миллион тонна пахта етказиб беради, — деб беихтиёр шивирладим чўл шунқори Худоёр Сулаймоновга қараб. Бу улкан ишни Сулаймоновнинг область бўйлаб жонбозлик кўрсатиб ишлаётган издошлари бажаришади.

Саъдулла КАРОМАТОВ.

Алибек КАЗБЕКОВ

Нукус район партия комитетининг биринчи секретари Алибек Казбеков узоқ вақт давом этган оғир бетобликдан кейин 19 июнь куни вафот этди.

А. Казбеков 1929 йилда Қорақалпоғистон АССРнинг Тахтакўпир районида деҳқон оиласида туғилди. 1950 йилда Қорақалпоғистон педагогика институтини тамомлагач, ўрта мактаб директори бўлиб ишлади, сўнгра партия ишига кўтарилди. Тахтакўпир район партия комитетининг секретари, Тахтакўпир ва Чимбой район ижроия комитетларининг раиси қилиб сайланди. Узоқ вақт давомида хўжалик ишларида бўлди. Сўнгги ўн йил мобайнида А. Казбеков Ўзбекистон Компартияси Нукус район комитетининг биринчи секретари эди.

А. Казбеков партия уни қаерга юборса, ўша участкаларнинг ҳаммасида эўр ғайрат кўрсатиб, кучини аямай, ижодий ишлади. У раҳбар партия ишларида моҳир ташкилотчи, принципиал коммунист эканлигини кўрсатди. У ўзига нисбатан талабчанлиги, кишиларга меҳрибонлиги билан бошқалардан ажралиб турар эди.

Партия ва ҳукумат ўртоқ А. Казбековнинг фаолиятига юксак баҳо бердилар. У уч марта Меҳнат Қизил Байроқ ордени, «Ҳурмат Белгиси» ордени ва медаллар билан мукофотланди.

Коммунистик партия ва совет халқининг содиқ фарзанди, ҳормас-толмас меҳнаткаш, ажойиб инсон Алибек Казбековнинг ёркин хотираси қалбимизда ҳамиша сақланиб қолади.

Ш. Р. Рашидов, И. Г. Анисимкин, Л. И. Греков, И. Р. Курбонов, М. М. Мусахонов, Т. Н. Осетров, О. У. Салимов, И. Б. Усмонхўжаев, А. А. Хўжаев, Н. Ж. Худойбердиев, Қ. Камолов, Н. Маҳмудов, Г. М. Орлов, С. У. Султонова, К. Ризаев, Е. Айтмурадов, В. В. Кислов.

УЗАРО ИҚТИСОДИЙ ЁРДАМ КЕНГАШИНИНГ 30 ЙИЛЛИГИГА

СОЦИАЛИЗМ БАЙРОҒИ ОСТИДА

19 июнь куни Москвада СССР Марказий революция музейида Узаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг 30 йиллигига бағишланган виставка очилди. Виставкани ташкил этишда Узаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларнинг музейлари қатнашди.

Виставка социалистик давлатлар ўртасидаги кўп томонлама ҳамкорликнинг асосий йўналишлари ва формалари тўғрисида, социализм ва коммунизмнинг моддий-техника базасини яратишда, меҳнаткашлар фаровонлигини юксалтиришда Узаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларнинг эришган муваффақиятлари тўғрисида равшан тасаввур ҳосил қилиш имкониятини беради.

* * *

«Узаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши: социалистик интеграциянинг халқаро аҳамияти» номли монография нашр этилди. Бу асар Узаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг 30 йиллигига бағишланган. Совет олимлари Узаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашидаги бошқа бир қанча мамлакатларнинг олимлари билан бирга тайёрлаган бу китобда Узаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар иқтисодий ҳамкорлигини ва социалистик иқтисодий интеграциясини чуқурлаштириш ва такомиллаштириш жараёнлари, жаҳон меҳнат тақсимотида уларнинг роли тадқиқ этилган, социалистик иқтисодий интеграция назарияси ва практикасининг жаҳон тараққиётига таъсири таҳлил қилинган.

Монографияни «Народные отношения» нашриёти чиқарди.

(ТАСС).

Планетамизда

ЕР ЮЗИДА ТИНЧЛИК БЎЛСИН ДЕБ

КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев билан АҚШ Президенти Ж. Картернинг стратегик ҳужум қуролларини чеклаш тўғрисидаги СҚЧ-2 шартномасига имзо чекканликлари бутун дунёнинг энг муҳим янгилиги бўлиб турибди. Турли мамлакатларнинг атоқли давлат, сиёсат, жамоат арбоблари олий даражадаги Совет—Америка учрашуви якунларини шарҳлаб, хатарли ва қимматга тушадиган қуролланиш пойгасини жиловлашда янги катта қадам қўйилганини таъкидламоқдалар. Совет ва Америка халқлари, бошқа мамлакатларнинг халқлари, мустаҳкам тинчликни хоҳловчи ҳамма кишилар муштоқ бўлиб кутган воқеа содир бўлди.

Польша ҳукуматининг Варшавада эълон қилинган баёнотида уқтирилишича, ПХР ҳукумати бутун поляк халқи билан бирга Венада СҚЧ-2 тўғрисидаги Совет—Америка шартномаси имзоланганини зўр мамнуният билан таб-риклайди. Бу шартнома халқаро хавфсизликни мустаҳкамлашда кўмаклашади, жаҳон ядро можароси хавфини камайтиради, кескинликни юмшатиш жараёнини мустаҳкамлаш ва кенгайтиришга муҳим ҳисса бўлиб қўшилади. ПХРнинг умиди шуки, имзоланган шартнома қурол-яроғларни янада чеклашга олиб боради, қуролсизланишга доир бошқа музокараларда силжиш бўлишига, Марказий Европадаги қуролли кучларни ва қуроллярогларни ўзаро қискартириш тўғрисида бир битимга эришишга, шу пайтгача ҳеч қандай музокаралар доирасига киритилмаган соҳаларда қуроллариш пойгасини жиловлашга ёрдам беради. ПХР бутун инсониятнинг тинч ривожланиши манфаатларига мос бўлиб тушадиган мазкур шартномани тезроқ ратификация қилишга чақиради.

Австрия коммунистлари СҚЧ-2 тўғрисидаги шартнома имзоланганини ядро урушининг олдини олиш ва СССР билан АҚШ ўртасидаги муносабатларни яхшилаш йўлидаги катта қадам деб табриклайдилар, дейилади **Австрия Компартияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг** Венада эълон қилинган **баёнотида.** Л. И. Брежнев билан Ж. Картер ўртасидаги муваффақиятли музокаралар бутун халқаро муҳитга ижобий таъсир кўрсатиши ҳозир Шарқда ҳам, Ғарбда ҳам таъкидланмоқда.

Венада имзоланган шартномага эришиш йўлида кўп йиллардан бери ҳормай-толмай ва изчиллик билан, бениҳоя сабот ва қатъият билан меҳнат қилиб келган КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежневнинг шахсан қўйган буюк ҳиссасини миннатдорчилик билан қайд этиш зарур, деди ТАСС мухбирига Жаҳон Тинчлик Кенгашининг Президенти **Р. Чандра.**

Мен Вена музокараларининг натижаларидан жуда мамнунман, деди АҚШ давлат секретари **С. Вэнс.** Тинчлик сари ғоят муҳим қадам қўйилди. Бу — иккала мамлакатимиз учунгина эмас, бутун дунё учун ҳам олга томон қўйилган муҳим қадамдир. Музокаралар яхши ўтди ва ошкора музокаралар бўлди. Ўйлайманки, биз қураётган пухта пойдеворга таяниб, иккала мамлакатимиз ўртасида яхши ва янада мустаҳкам муносабатлар ўрнатиш сари олга силжий оламиз. С. Вэнс Совет—Америка муносабатларининг келажаги хусусида гапириб, бу муносабатлар мустаҳкамланаверади, деб ишонч билдирди. Вена музокаралари бунинг учун яхши асос эканлигига амминман, деди у.

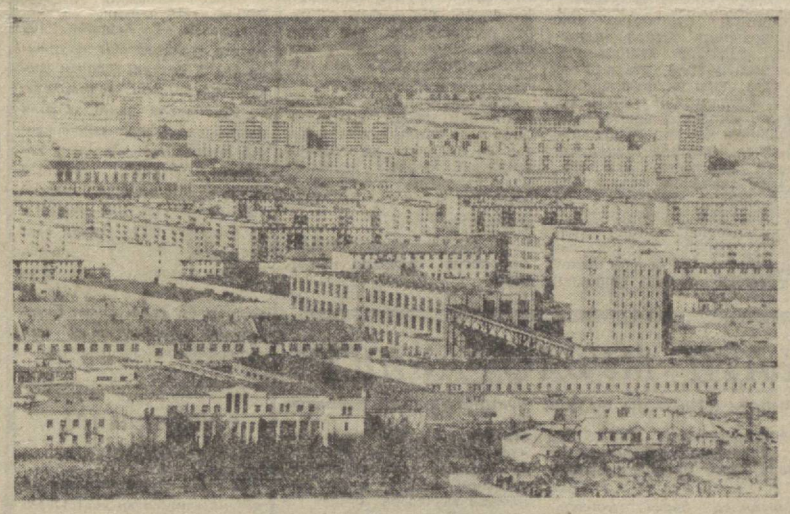

Монголия пойтахтининг қурувчилари ҳар ойда минглаб квадрат метр турар-жой биноларини фойдаланишга топширмоқдалар. Ҳозир бу ерда беш қаватли бинолар бўй чўзмоқда ва тўқкиз-ўн икки ҳамда ўн тўрт қаватли турар-жой корпуслари қурилмоқда. 1980 йилга бориб неча ўн минглаб уланбаторликлар ҳовли тўйларини ўтказишади. Суратда: Улан-Батордаги янги бинолар.

МОНЦАМЭ—ТАСС телефотоси.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

✦ **СОФИЯ.** Пловдивдаги «Рекорд» заводининг коллективи Совет Иттифоқига автопогрузчиклар юбориш ярим йиллик программасини муддатидан илгари бажарди ва СССРга учинчи квартал ҳисобидан машиналар юбориб турибди. Софиядаги 6 сентябрь номли комбинат ҳам Узаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо мамлакатларнинг буюртмачиларига электропогрузчиклар юбориш графигидан ўзиб ишламоқда.

✦ **ПАРИЖ.** Шу йилнинг май ойида 8 минг ишчи ва хизматчи, знёлларнинг вакиллари Франция Компартияси сафига кирди. 1979 йилнинг дастлабки беш ойи ичида ФКП аъзоларининг сони 45.000 кишига кўпайди. «Юманите» газетаси шуни маълум қилиб меҳнат ҳуқуқи учун ишсизликка қарши, мамлакатда демократик ўзгаришлар учун кенгайиб бораётган кураш чоғида халқ оммаси орасида ФКПнинг таъсири доимо зўрайиб бормоқда, деб таъкидлайди.

✦ **КИТО.** Эквадор Никарагуадаги Сомоса диктаторлик режими билан дипломатик муносабатларни узди. Эквадор ташқи ишлар министри Х. Айла Лассо матбуот конференциясида шу гапни маълум қилди.

Бундан олдин Коста-Рика ва Мексика Никарагуа билан дипломатик муносабатларини узганликларини эълон қилган эдилар.

(ТАСС).

АҚШ ПРЕЗИДЕНТИ КОНГРЕССДА НУТҚ СЎЗЛАДИ

ВАШИНГТОН, 19 июнь. (ТАСС). АҚШ Президенти Ж. Картер КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев билан Венада ўтказилган музокараларнинг якунлари тўғрисида конгресс иккала палатасининг қўшма мажлисида нутқ сўзлади.

Бундан икки соатча аввал, деди у, Л. И. Брежнев билан уч кунлик кизғин музокаралардан қайтиб келдим. Шу уч кун ичида Совет—Америка муносабатларида стабиллик ва хавфсизликни таъминлаш максадига якинлашдик. Биз биргаликдаги куч-ғайратимиз билан қўйган пойдевор устида энди иккала мамлакатимиз ўртасида тағин ҳам барқарор муносабатлар қура олишимиз мумкин.

Стратегик қуролларни чеклаш тўғрисидаги шартноманинг тўла ва имзоланган текстини АҚШ сенатига шу ҳафтада тақдим этаман, деб давом қилди президент. Бу — «қурол-яроғлар устидан назорат қилишнинг бутун тарихида энг муфассал, энг узоққа борадиган ва ғолт хар ёқлама шартномадир». Унинг моддалари муросага келиш руҳи билан йўғрилган. СҚЧ-2 шартномаси сиҳчиклаб мувозанатлаштирилган барқарор шартнома бўлиб ер юзидаги ҳаётни иккала томон учун хавфсиз қилади.

Бу шартнома ядро уруши хавфини пасайтириши, ядро қуроллари устидан контроллик соҳасида бевосита навбатдаги қадамга олиб бориши, СҚЧ-3 доирасида стратегик қуролларни янада чуқур ва жиддий қискартиришга ўтиш учун мутлақ сўзсиз дастлабки шарт бўлиши жиҳатидан ҳам муҳим аҳамиятга эга, деди сўнгра Ж. Картер.

Ж. Картер СҚЧ-2 шартномаси АҚШнинг хавфсизлигига зарар етказмайди, деб алоҳида таъкидлаб, сенатни уни ратификация қилишга даъват этди. Башарти бу шартнома ратификация қилинмаса, стратегик қуролларнинг янада кўпайишига олиб борган, бошқа мамлакатлар ўртасида ядро қуроли тарқалиш хавфини оширган, жаҳонда кескинликни кучайтирган ҳамда вужудга келадиган проблемаларнинг буюк давлатлар орасидаги муҳолифликка айланиш эҳтимолини кучайтирган бўлур эди, деб огоҳлантирди у. Президент Ғарбдаги бошқа мамлакатлар шартномани қатъиян қўллаб - қувватлаётганликларини айтгач, уни сенат рад этиши АҚШнинг ўз иттифоқчилари билан муносабатларига жиддий зарба берган бўлур эди, деб таъкидлади.

Ж. Картер Венадаги музокаларда Совет—Америка муносабатлари масалаларни кенг доираси муҳокама қилинганини айтди. Ж. Картер АҚШ тинчлиқни мустаҳкамлашга ҳаракат қилмоқда, деб ишонтиришга уриниш билан бирга АҚШ ўзининг қуролли кучларини, НАТО ҳарбий блокини «замонавийлаштириш ва мустаҳкамлаш» ниятида эканлиги, Вашингтон қурол-яроғлар устидан контроллик масалаларини ўзининг таъбири билан айтганда «зўравонлик позициясида» туриб ҳал этиш ниятиёқида эканлиги тўғрисидаги аввалги гапларини яна бир бор такрорлади. Президент Американинг стратегик қуроллар соҳасидаги программаларига муфассал тўхталди.

АСОССИЗ ДАЪВОЛАР

ХАНОЙ, 19 июнь. (ТАСС). Пекининг ВСРдан келаётган «қочоқлар» деб аталган уйдирма масала хусусидаги асоссиз даъволари Вьетнам ҳукуматининг бу масаладаги инсонпарварлик сиёсатини йўққа чиқара олмайди, деб ёзади «Куан дой нян зан» газетаси. Буржуа матбуоти ҳам шу даъволарни кўпиртирмоқда ва Ғарб мамлакатларининг бир қанча давлат арбоблари унга жўр бўлмоқда. Бу тўҳмат кампаниясидан кузатилган асл мақсад, деб уқтиради газета, Вьетнам халқининг юксак халқаро обрў-эътиборини, империализм кучларига ва Пекиннинг гегемончилик хатти-ҳаракатларига қарши курашда қўлга киритган обрў-эътиборини жаҳон жамоатчилигининг кўз ўнгида бадном қилишга уринишдан иборат.

Мамлакат қайта бирлашганидан кейин, дейилади мақолада, АҚШ империалист доираларининг намояндалари алдамчилик йўли билан Вьетнамнинг жанубида истиқомат қилувчи гражданлардан бир қанчасини бошқа мамлакатларга жўнаб кетишга ундаган эдилар. Хитой миллатига мансуб бўлган ўн минглаб кишиларнинг ВСРдан жўнаб кетиши учун бевосита айбдор бўлган Пекин маъмурлари ҳозир ҳам ўша чўчитиш ва ирвогарлик усулларини ишга солмоқдалар.

ВСР ҳукумати, деб ёзади газета, ғайри қонуний эмиграцияга доимо қарши чиқиб келди ва ҳозир ҳам қарши чиқмоқда, чунки бу —Вьетнамнинг ўзи учунгина эмас, ВСРдан ясиринчи чиқиб кетаётган ва мутлақ кўпчилиги этник хитойлардан иборат бўлган кишилар бораётган мамлакатлар учун ҳам қийинчилик туғдиради.

Газетанинг эслатишича, социалистик Вьетнам ҳукумати бу масалани ҳал этиш учун БМТнинг қочоқлар ишлари билан шуғулланувчи олий комиссари бошқармаси билан ҳамкорлик қилишга тайёр эканини ВСР ташқи ишлар министрлигининг вакили бундан бир неча кун муқаддам изоҳлаб берган эди. Бироқ, мамлакат ташқарисига қонунга хилоф равишда чиқиб кетишнинг ҳамма ҳодисалари ўтмишда бўлгани каби келгусида ҳам ВСР қонунларига мувофиқ текширилаверади, деб таъкидлайди газета.

РЕВОЛЮЦИЯНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ ЙЎЛИДА

КОБУЛ, 19 июнь. (ТАСС). Афғонистон Демократик Республикасида халқ тузумини ва Афғонистон ҳукуматининг тинчликсеварлик сиёсатини ҳимоя қилиш юзасидан оммавий митинг ва намойишлар давом этмоқда. Бу митинг ва намойишларнинг қатнашчилари реакция ва империализм кучларининг Афғонистон Демократик Республикасидаги халқ ҳокимиятига қарши қилаётган фитналари ва кирдикорларини қатъий қораламоқдалар. Афғонистон партияси ва ҳукумати мамлакат халқига мурожаат қилиб, Афғонистон революциясини ҳимоя қилиш учун биргалашиб ҳаракат қилишга даъват этган эди. Афғонистон меҳнаткашлари партия ва ҳукуматни қўллаб-қувватлаётганликларини изҳор қилмоқдалар.

Бахтар агентлиги хабар беради: кўпчилик ишчилар, деҳқонлар, знёлилар ҳун саёйин революцияни ҳимоя қилиш комитетларига аъзо бўлиб кирмоқдалар. Булар ўз ватанини, Апрель революциясининг галабаларини қўлга қурол олиб ҳимоя қилишни истаганликларини изҳор қилмоқдалар.

Айни вақтда душман пропагандасининг таъсири билан Афғонистондан чиқиб кетган афғон гражданлари ўз ватанига қайтиб келмоқдалар.

Уларнинг айтишича, Пакистондаги реакцион доиралар қўшни Афғонистон Республикасига қарши душманлик пропагандасини олиб бормоқдалар, Афғонистон гражданларини ҳукуматга қарши иссиларда қатнашишга даъват этмоқдалар. Ана шу доиралар қочоқларни ватанига қайтиб боришдан воз кечишга кўндириш учун интилмоқдалар, уларни чўчитмоқдалар. Афғонистондаги аҳвол тўғрисида туҳмат гапларни тарқатмоқдалар. Жонажон қишлоғимизга қайтиб келганимиздан кейин, деди деҳқон Муҳаммад Ҳасан, бу пропагандаларнинг сохталигига ишонч ҳосил қилдик. Афғонистоннинг меҳнаткаш халқи эркин вазиятда янги ҳаёт барпо қилаётганлигини ўз кўзимиз билан кўрдик ва ватандошларимиз билан биргаликда халқимиз бахт-саодати йўлида тинч бунёдкор меҳнат қилишга тайёрмиз.

Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий туғилган кунининг 90 йиллиги олдидан

ХАЛҚЧИЛ ШЕЪРИЯТ

Жаҳон маданияти хазинасини дурдона асарлари билан бойитган аллома санъаткорлар ижодини халқнинг бой мероси — фольклор асарларисиз тасаввур этиш қийин. Адабиётнинг тасвир объекти, асосан, ижтимоий воқелик ва халқнинг турмуш тарзидир. Модомики шундай экан, ҳар қандай санъаткор адиб халқ ҳаёти ва тарихининг кўзгуси бўлган фольклор асарларини, унинг ўлмас анъаналарини чуқур ўрганиши табиий. Зеро, ўз бадиий ижоди билан халқнинг туб манфаатларини ҳимоя қилган, унинг дунёқараши ва орзу-истакларини ифодалаган, халқ манфаатларига зид урф-одатларга қарши курашган, халқ турмуши, онги ва равнақига хизмат қилган, халқ ижоди ва унинг илғор меросини ижодий давом эттирган саъатқоргина чинакам халқчил асарлар яратиши мумкин.

Фольклор асарлари Ҳамза ижодида шу қадар чуқур из қолдирганки, бу хусусиятни унинг замондошлари ва ҳамзашунос олимлар жуда ҳурмат билан тилга оладилар. Комил Яшин Ҳамзанинг «халқ ижодидаги марварид дурдоналарини топиб ишлатишда намуна кўрсатиб» келганини мамнуният билан қайд этади. Моҳир сўз устаси А. Қаҳҳор эса фахр билан: «Ҳамза Ҳакимзода асарларининг халққа бу қадар яқин ва суюкли бўлишига асосий сабаб — унинг замон билан ҳамнафас ва халқ дилининг таржимони бўлганлигидир. Шу сабаб унинг тилини халққа ниҳоятда яқин қилди. Ҳамзагача ва Ҳамза даврида ҳам ҳеч бир ёзувчининг тили Ҳамза тилидек жонли ва ранг-баранг халқ тилига яқин бўлган эмас», деб ёзади. Ҳамзанинг ўзи ҳам халқ ижодидан унумли фойдаланиши ва бунинг аҳамияти ҳақида бир неча бор гапирган эди.

1927 йилда Ҳамзага ўзининг дастлабки шеърларини кўрсатган Собир Абдулла ўстозининг: «Сен содда халқ сўзларида шеърлар ёза бошлабсан, ёзишни давом эттир, халқ тилини яхши ўрган», деб берган ўгитларини тўлқинланиб эсларди. А. С. Пушкин номидаги Тил ва адабиёт институтининг фольклор сектори архивида фольклор шуносларнинг 1959 йил июль, август ойларида Фарғона водийсида ўтказган экспедицияси материаллари сақланади. Булар орасида Ҳамза билан маориф соҳасида бирга ишлашган олтиариқлик Азимжон Мирзаевнинг хотираси ҳам бор. Унда ёзилишича, Ҳамза жуда кўп халқ қўшиқларини билган, айримларининг яратилиш тарихи билан қизиққан. А. Мирзаевнинг айтишича, Ҳамза халққа манзур бўлган бир эртакни такрор-такрор айтар, ундан ўзи ҳам завқланиб, «қараб туринг, мана шу эртакни мен одамларга томоша қилиб кўрсатаман», деб кўлрди. Эҳтимол, машҳур «Майсаранинг иши» комедиясига шу эртак асос бўлгандир... Халқ қуйлари ва қўшиқларини тўплаш, умуман халқ ижодини чуқур ўрганиш мақсадида Ҳамза Фарғона водийсини махсус кезиб чиқади. Буни Ўзбекистон ССР халқ артисти Абдуваҳоб Азимовнинг эсдаликлари ҳам тасдиқлайди: «Бир куни ўз тўдамиз билан Андижоннинг узоқ қишлоқларидан бирига концерт бергани келган эдик, — деб ёзади у. — Чойхонада ўтирсак, бир арава келиб тўхтади. Аравадан телпак кийган киши тушди... Бу — Ҳамза экан. Сўрасак, бундан икки ой бурун Қўқондан Наманганга аравада сафарга чиқибди. Икки ойдан бери Қўқон, Наманган ва Андижон қишлоқларини айланиб, халқ музика фольклорини тўплаб, халқ тилини ва урф-одатларини ўрганиб юрган экан». Ана шундай изланишлар натижасида тўпланган халқ қўшиқларининг 30 дан ортигига Ҳамза янги текст ёзади.

Беш қисмдан иборат бу қўшиқлари «Миллий ашулалар учун миллий шеърлар мажмуаси» номи билан нашр эттиради. Ҳамза ҳар бир қўшиқ тексти олдидан халқ ўртасида айтиб юрилган ашуланинг номини ва ёзилиш тарихини эслатади. «Қўрқинларга осон бўлсин учун ҳар бир ашуланинг ўз шеърларидан деб ёзиб ўтамиз», деб ашуладан намуна ва шу оҳангда ёзилган текстни келтиради.

Ҳамза аҳли диннинг кирдикорларини фош қилувчи сатирик асарларида ҳам халқ қўшиқлари оҳангидан унумли фойдаланади. Бу эса шеърларининг таъсир кучини янада оширади. «Қизил гул» тўпламига кирган сатирик шеърларида бу хусусият ўзининг ёрқин ифодасини топган. Мисол тариқасида «Бир эшон ҳазратлари айтдилар экан» дея бошланувчи шеърини кўриб ўтайлик. Асарнинг руҳида, ёзилиш усулида, оҳангларида ўша кезлар халқ орасида кенг таркалган «Вой, золим» ашуласига ҳамоҳанглик сезилади. Энг муҳими, шеърда шоирнинг янгроқ овози эшитилиб туради. Ҳамза халқни жаҳолат ботқоғига судраётган дин пешволарини сатира қилишдан ташқари халқни уйғонишга даъват этади. Ўша даврда эшон ва қозиларнинг асл башарасини кўрсатиб, ёвуз кирдикорларини очиб ташловчи бу хил қўшиқларининг эл орасида таркалиши катта аҳамиятга эга эди. Ҳамза аксарият асарларида халқ оғзаки ижодидаги сўз бўлакларини, фикр-мисраларини танлаб олгани ҳолда у орқали аччиқ сатирик руҳ ва киноявий оҳангни ифода этишга эришади:

Чекар оҳу фиғон булбул
Саҳар вақти чаман ичра,
Оқар кўкдан совук ёшлар
Саҳар вақти чаман ичра,

деб айтилувчи халқ ашуласи қуйида ёзилган. мамлакатдаги адолатсизликдан шикоят қилувчи бир шеърида халқ қўшиғидаги стилистик бўлак — «чаман ичра»ни шеърнинг ҳар бандида такрорланиб келишига эришади:

Пўк экан ҳиеси миллий
калонларда,
Ҳаммаси эркан даъвоси
забонларда,
Уламо-у шайху эшон, бой,
имом, қози, мингбошилар,
Ҳаммаси эркан бир доми
камон ичра.

Бу стилистик бўлак кейинчалик Ҳамзанинг «Яшангиз ишчи-деҳқонлар» революцион ашуласида яна ҳам такомиллашиб, ўзининг янги мазмундаги ифодасини топди.

Ҳамза халқ қўшиқ-лапаларига хос параллелизм усулини ҳам муваффакият билан қўллайди, асосий фикр, гоявий ниятни ўқувчи дилига осон, содда усулда етказиш, унинг эътиборини масалаларнинг моҳиятини англашга қаратишга эришади.

Дастлаб бу поэтик усулни ишқий қўшиқларида кенг қўллаган Ҳамза ўзининг революцион шеър ва қўшиқларида янги форма, янги, бир кўринишда янада ривожлантиради.

Гулдур этиб, булут тарқаб,
Ялт-юлт этиб чақмоқ чақ-
ди.
Ишчи бобо, сескансанг-чи,
Шарққа қуёш чиналаб чиқ-
ди.

Бандининг дастлабки икки сатридаги табиат тасвири инқилоб туфайли мамлакатда рўй берган буюк ўзгариш ва меҳнаткаш халқ севинчига мос равишда революцион жанговар бир кайфиятни ифодалайди, асосий фикрни кучайтиради. Натижада табиат ва ҳаёт воқелиги ўртасида ички мантиқий боғланиш юзага келади.

Халқ ижодидаги бу хил поэтик усул, гўзал бадиий деталлар, халқ қўшиқларидаги параллелизм усуллари, образли ифодалар, афористик сўз ва иборалар, «бир жумла билан чил-парчин қилиб» (В. И. Ленин) ташлаш кучига эга бўлган халқ мақоллари Ҳамза асарларининг томирига сингиб кетгани ҳолда унга юксак халқчиллик ва баднийлик бахш этади.

Ҳамза ижодининг халқчиллиги, унинг фольклорга бўлган эўр эътиқодини эндиликда чет эллик олимлар ҳам эътироф этмоқда. Масалан, Лейпциг библиографик институти томонидан чиқарилган жаҳон адабиёти қомусидаги ўзбек адабиётига доир мақолаларни ёзган Шульц Ҳамза ижоди ҳақида тўхталиб: «Унинг асарлари халқчиллигининг боиси — бой халқ оғзаки ижодини мукаммал билганлиги ва ўзбек адабиётининг энг яхши анъаналарини ижодий давом эттирганлигидадир», деб жуда тўғри таъкидлайди.

Ҳамзанинг халқ ижодиётини бой адабий традицияларига сиғдирган ҳолда яратган ва чинакам халқчиллик руҳидаги ёрқин асарлари халқ қалбидан чуқур жой олиб, унинг маънавий мулкига айланиб қолди.

Ғ. МУМИНОВ,
филология фанлари кандидати.

ИШЧИ ВА ҚИШЛОҚ МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

КОНВЕРТЛАРНИ ОЧГАНДА

ДАДИЛ ОДИМ

Қизилтепа районидаги «Ўзбекистон» колхози район хўжаликлари орасида анча қолоқ ҳисобланарди. Деярли барча тармоқлар ўтириб қолганди. Ҳосилдорлик гектар бошига атиги 24-25 центнерни ташкил этарди. Район партия комитети хўжаликнинг қолоқлик сабабларини чуқур таҳлил қилиб, колхозни ишчан ва меҳнатсевар мутахассис кадрлар билан мустаҳкамлаш керак, деган хулосага келди. Хўжалик раҳбарларининг деярли ҳаммаси ишчан ташкилотчи, коммунистлардан тайинланди. Чуноичи, узоқ йиллар партия ташкилотларида ишлаб, катта тажриба тўплаган Қўлдош Раҳматов хўжаликка раис этиб сайланди.

Орадан кўп ўтмай колхозда жиддий ўзгаришлар юз бера бошлади. Пахтазордлари, колхоз боғи ёки фермада дейисизми, трактор паркими ёки боғчада дейисизми — ҳамма ерда кўтаринки руҳ билан ишлаётган кишиларни учратиш мумкин эди.

Бир куни умумий йиғилишда колхоз раиси Қ. Раҳматов 40-50 центнерчи бригада бошлиқларидан Орзигул Умарова, Бобоқул Сайфуллаев, Ортиқ Ражабов, чўлқувар Норқул Тўхтаевларни ҳаммага ибрат қилиб кўрсатди. Қолоқликдан чиқишнинг бирдан-бир чораси барча бригадаларни илғорлар даражасига кўтариш лозимлигини қатъий шарт қилиб қўйди. Шушу колхозда «Сафимизда бирорта ҳам қолоқ бўлмасин!» деган шиорга амал қилина бошланди. Чўлдан 400 гектар ер ўзлаштирилди. Ўнта вертикал дренаж қурилди. Икки юз гектар ер яхшилаштирилди. Қирқ гектар ер капитал планировка қилинди. Юз гектар ернинг мелиоратив ҳолати яхшиланди. Чорва озуқа базаси ҳам мустаҳкамланди. Амалга оширилган бу тадбирлар ўзининг кўпчили самараларини берди, албатта.

Колхоз мавжуд 1077 гектар майдонга чигит экиб, уни тўла унидириб олишга эришди. Ғўзалар ўз вақтида ягаладан чиқарилди. Бегона ўтдан тозаланди. Ҳозирга қадар уч марта комплекс ишлов берилди. Табиий қийинчиликларга қарамай, барча майдондаги ғўзалар айни кунда дуркун, соғлом, серҳосил бўлиб ўсяпти. Ғўза парваришидаги зарбдор 120 кунлик мусобақасида колхоз меҳнатсевар коллективи фақат районда эмас, балки областда ҳам пешқадамлик қилмоқда. Хўжаликда чорвачилик ҳам тез суръатлар билан ривожланмоқда. Давлатга гўшт, сут, тухум топшириш бўйича белгиланган ярим йиллик планлар ошириб ado этилди. Қорамолларнинг парранда боқ сони ўтган йилгидан бир ярим баравар кўпайди. Чўчқачилик, қорақўлчилик тармоқлари ҳам ташкил этилянти. Бир сўз билан айтганда, колхоз қолоқликдан илғорлик сари дадил одим ташлади. Колхоз деҳқонлари бу йил тўрт минг тонна ёки ўтган йилгидан 1200 тонна кўп «оқ олтин» топшириш, ҳосилдорликни гектар бошига қирқ центнерга кўтариш мажбуриятини олиб фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

Р. МАҚСУДОВ,
мухбирлар пости аъзоси.

КАТТА ҒАМХЎРЛИК

Жомбой районидаги «Правда» колхозининг марказий қишлоғида янги типда замонавий болалар боғчаси қурилиб иш бошлаганига кўп йил бўлди. «Ғунча» номи билан аталган бу масканда кичкинтойлар учун ҳамма шароитлар муҳайё. Хоналар озода, унда тарбияланаётган болаларни кўриб завқингиз келади.

Катта группадаги болалар ёзиш-чизишни ҳисоблашни биладилар. Улар янги ўқув йилида Ленин номли 6-ўрта, мактабнинг биринчи синфига тантанали узатиладилар. Боғчада Сабдат Нарзиева, Хажалой Жуманова каби жонкуярлар тарбиячи бўлиб ишламоқдалар. Т. Бердиёрова ва М. Маматова каби пазандалар хизматидан ота-оналар мамнун. Болалар гўшт, тухум ва сабзавот билан таъминлаб турилади.

Колхознинг учта бригадаси ўртасида яна худди ана шундай тўқсон беш ўринли янги замонавий болалар боғчаси қуриляпти.

Дала ишлари қизитиб юборилиши муносабати билан колхознинг ўн тўртта бригадасида мавсумий болалар боғчаси ҳам очилади. Буларга 216 нафар бола жалб этилади. Кўп болали аёлларга дала ишларида актив қатнашиш учун зарур шароитлар яратиб берилаётир.

Г. МЕЛИЕВ,
мухбирлар пости аъзоси.

Қуёш ошиғи

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Астрономия институтининг Қуёш бўлими мудири, физика-математика фанлари доктори Ю. М. Слоним донги республикамиздан ташқарига кетган заҳматкаш олимлардан биридир. У салкам ярим асрдан бери шу илмий-тадқиқот ўчоғида ишламоқда. Қуёш атмосферасида рўй берадиган ўзгаришларни синчковлик билан ўрганиб келмоқда.

Қуёш битмас-туганмас энергия манбаи. Фақат Тошкент шаҳри территориясига бир йил мобаинида қуёшдан келадиган иссиқлик 37 миллион тонна кўмир ёқилганда чиқадиган иссиқликка тенг. Хуллас институтда бу борада олиб борилаётган тадқиқотлар диққатга сазовордир. Суратда: Ю. М. Слоним хромосфера телескопи олдида.

И. Глауберзон фотоси.

РЕКЛАМА ва эълонлар

ЎЗБЕКИСТОН ССР ҚУРИЛИШ МИНИСТРЛИГИНИНГ ЎҚУВ КОМБИНАТИ

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

ТОШКЕНТ, ФАРҒОНА, САМАРҚАНД, БУХОРО ОБЛАСТЛАРАРО ЎҚУВ КОМБИНАТЛАРИДА, НУКУС, ГУЛИСТОН, ТЕРМИЗ, ЖИЗЗАХ, НАМАНГАН, АНДИЖОН, БЕКОБОД, ҚАРШИ ЎРГАНЧДАГИ ЎҚУВ ПУНКТЛАРИДА

қуйидаги мутахассисликлар бўйича ишчилар тайёрланади: СУВОҚЧИ, БУЁҚЧИ, ҒИШТ ТЕРУВЧИ, ДУРАДГОР, БЕТОНЧИ.

Ўқиш муддати — 3 ой.

АНГРЕН ОБЛАСТЛАРАРО ЎҚУВ КОМБИНАТИДА

қуйидаги мутахассисликлар бўйича ишчилар тайёрланади: МИНОРАЛИ, ҚУПРИКЛИ, АВТОМОБИЛЬ, ДАМЛАМА ВА УРМАЛОВЧИ ҒИЛДИРАКЛИ КРАНЛАРНИНГ МАШИНИСТЛАРИ, ЭКСКАВАТОРЛАР ВА БУЛЬДОЗЕРЛАРНИНГ МАШИНИСТЛАРИ.

Ўқиш муддати — 4 ярим ой.

Курсга 18 ёшдан ошган, камида 8-синф ҳажмида маълумотга эга бўлган йигит ва қизлар қабул қилинади.

Курсга қабул қилинганларга ойига 76 сўм миқдорида стипендия тўланади, зарур бўлганлар ётоқхона билан таъминланади.

КУРСНИ ТУГАТГАНЛАР ЎЗБЕКИСТОН ССР ҚУРИЛИШ МИНИСТРЛИГИНИНГ ҚУРИЛИШ ТАШКИЛОТЛАРИДА ИШЛАЙДИЛАР.

ЎҚУВ КОМБИНАТЛАРИНИНГ АДРЕСИ:

Тошкент областлараро ўқув комбинати: 700100, Тошкент шаҳри, Краснодон кўчаси, 31-ўй.

Ангрен областлараро ўқув комбинати: 702500, Ангрен шаҳри, 5-I «а»-квартали, 6-ўй.

Фарғона областлараро ўқув комбинати: 712025, Фарғона шаҳри, Қиргули поёлкаси, Октябрь 40 йиллиги кўчаси, 22-ўй;

Самарқанд областлараро ўқув комбинати: 703003, Самарқанд шаҳри К. Маркс кўчаси, 116-ўй.

Бухоро областлараро ўқув комбинати: 705013, Бухоро шаҳри, Промышленная кўчаси, 4-ўй.

ЎҚУВ ПУНКТЛАРИНИНГ АДРЕСИ:

732000, Термиз шаҳри, Гагарин кўчаси, 36-ўй, 165-қурилиш трести;

708007, Жиззах шаҳри, Навоий кўчаси, 4-ўй, 9-қурилиш трести;

710000, Андижон шаҳри, Навоий кўчаси, 41-ўй, 162-қурилиш трести;

716000 Наманган шаҳри, Октябрь 25 йиллиги кўчаси, 3-ўй, 10-қурилиш трести;

702900, Бекобод шаҳри, Попов кўчаси, 2-ўй. «Бекабадметаллургстрой» трести;

742000, Олмалиқ шаҳри, Комсомол кўчаси, 6-ўй, «Алмалиқсвинецстрой» трести;

702303, Гулистон шаҳри, Пушкин кўчаси, 39-ўй, 7-қурилиш трести;

730000, Қарши шаҳри, Ленин кўчаси, 13-қурилиш трести;

742007, Нукус шаҳри, Муқимий кўчаси, 35-ўй, 12-қурилиш трести;

742000, Урганч шаҳри, Пионер кўчаси, 21-ўй, 167-қурилиш трести;

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 21/VI да Петр Биринчи, 22/VI да Оламнинг яратилиши.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 21/VI да Ғариблар, 22/VI да Келинлар қўзғолони.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 21/VI да Олифта, 22/VI да Шаҳзода ва етим қиз.

ТОШКЕНТ ГЎШТ САНОАТИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИНИНГ ЯНГИ ТАШКИЛ ҚИЛИНГАН ХЎЖАЛИК ҲИСОБИДАГИ РЕМОНТ-ҚУРИЛИШ БОШҚАРМАСИГА

бошқарма бошлиғининг ўринбосари, бошлиқ, ишлаб чиқариш ва техника бўлимининг катта инженери ва инженерлари, план бўлимининг бошлиғи, экономист, катта иш юритувчилар, қурилиш мастерлари, таъминот бўйича инженер, бухгалтер, сувоқчилар, буёқчилар, бетончилар, дурадгорлар, газ-электр пайвандчилар, ғишт терувчилар, облицовкачилар, том ёпувчи усталар, мозаикачилар, бульдозерчи

КЕРАК

Қурувчиларнинг меҳнат ҳақи — ишбай-мунофотли.

Бошқарма ҳузурида ётоқхона бор. Бир йил ўтгач, турар жой берилади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент область, Калинин район, Ўртаовул алоқа бўлими (131-автобуснинг «Гўшт комбинати» бекати).

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ КИЕВ ФУКАЛАР АВИАЦИЯСИ ИНЖЕНЕРЛАРИ ИНСТИТУТИ

КИИГАнинг Тошкент филиалида ишлаш учун инженерлик ва иқтисодий ҳисобларда ҳисоблаш техникаси фани бўйича доцент.

ВАКАНТ ВАЗИФАСИГА

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

КОНКУРС МУДДАТИ—ЭЪЛОН ЧИҚҚАН КУНДАН БОШЛАБ БИР ОЙ.

Ҳужжатлар конкурс шартларига мувофиқ қуйидаги адресга юборилсин: 700033, Тошкент, шаҳри-33, Гоголь кўчаси, 7-ўй.

Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш инженерлари институти фалсафа кафедрасининг ўқитувчиси К. А. Исроиловага онаси

Жамила ИСРОИЛОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Абу Райҳон Беруний номли Тошкент политехника институти коллективи химия-технология факультети химия ишлаб чиқаришини автоматлаштириш кафедрасининг доценти А. Ортиқовга онаси

Ойшаби УМАРХЎЖАЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

СОВЕТ САНЪАТИ МУВАФФАҚИЯТИ

ЎЗБЕКИСТОН САНЪАТЧИЛАРИ КОНКУРСДА ФАХРЛИ ЎРИННИ ОЛИШДИ

Рио-де-Жанейро, 20 июнь. Бразилиянинг Рио-де-Жанейро шаҳрида бўлиб ўтган тўққизинчи халқаро вокал конкурсида совет ашулачилари катта муваффақиятларга эришдилар.

Ўзбекистон ССРдан келган Исмоил Жалилов конкурснинг иккинчи мукофотини олди. Бразилиялик композитор Вил-Лобоснинг асарларини энг яхши ижро этганлик учун бериладиган олтин медаль ҳам унга тегди.

Қозоғистонлик ёш яккахон Алибек Днишев конкурснинг бешинчи мукофотига сазовор бўлди. Қорақалпоғистон АССР. лик Мақсет Хожниёзовнинг маҳорати диплом билан тақдирланди.

Талабчан жюри совет музикачиларидан Елизавета Сапиженко билан Аида Аксаковаларнинг жўрлигини алоҳида дипломлар билан тақдирлади.

Рио-де-Жанейро шаҳрида вокалчилар конкурси ўн кун давом этди. Унда дунёнинг 20 мамлакатидан келган 50 ашулачи қатнашди. Конкурсда биринчи ўринни ашулачиларидан Ева Подляс (Польша) билан Франхин Лоран (Бельгия) бўлишиб олдилар.

Совет вокалчилари бу галги конкурсда юксак маҳорат намоиш қилдилар, деди бразилиялик композитор ва дирижер, таниқли тараққийпарвар арбоб Жозе Сикейра ТАСС мухбири билан суҳбатда. Октябрь революциясига қадар опера театри ҳам, опера анъаналари ҳам бўлмаган иттифоқдош республикаларнинг намояндалари шиддатли ва мураккаб курашда Европадаги ном чиқарган опера давлатлари вакиллари устидан ғолиб келганликлари айниқса диққатга сазовордир. Ёш совет яккахон ашулачиларининг талабаси — бутун совет санъатининг катта ва муносиб муваффақияти бўлиб, маориф ва маданият соҳасидаги ленинча сиёсатнинг донолигидан далолат беради.

Конкурснинг кўпчилик қатнашчилари ижро этиш учун рус ва совет композиторларининг асарларини танлаб олганликлари ҳам Советлар мамлакати санъатининг обрў-эътибори ўсганлигини кўрсатади, деб таъкидлади пировардида Ж. Сикейра.

Ю. РУБЛЕВСКИЙ,
ТАСС мухбири.

СПОРТ

ЧЕМПИОННИНГ МАҲОРАТИ

Варшава шаҳрида Януш Кусочинский хотираси совғасига ўтказилган халқаро мусобақада енгил атлетикачилар ўз маҳоратларини намойиш қилдилар. Мусобақада поляшалик Г. Рабштин 100 метрга тўсиқлар оша югуришда (12,48 секунд) ўзининг жаҳон рекордини такрорлади. Бу мусобақада иштирок этган республикамизнинг таниқли енгил атлетикачиси Светлана Ўлмасова ажойиб натижага эришди. Андижонлик спортчи 1500 метрга югуриб, мерраларга 4 минут 03,3 секунд вақт сарфлади. Европа чемпиони, СССРда хизмат кўрсатган спорт мастери С. Ўлмасова ўзининг бу ютуғи билан Спартакиада мусобақаларига шай эканлигини намойиш қилди.

ОЛИС ЗИЛЗИЛА САДОСИ

20 июнь куни Тошкентда маҳаллий вақт билан соат 17 дан 57 минут ўтганда 4 балл кучдаги зилзила бўлди. «Тошкент» марказий сейсмик станциясидан хабар қилишларича, зилзила эпицентри Ўзбекистон пойтахтидан 520 километр жанубда — Афғонистон территориясида Фанзобод шаҳри яқинида жойлашган. Бу ерда 6 балл кучдаги силкиниш бўлган. Зилзила ўчоғи — Ҳиндикуш тоғининг қаърида. Эпицентр ер юзидан 200 километр чуқурликда бўлганлигидан сейсмик тўлқин тарқалиши Урта Осиёнинг кенг территориясида бирдай бўлди — 3-4 балл кучдаги силкинишлар қайд этилди.

(ЎзТАГ).

ТАШВИШЛИ СИГНАЛ

МОРОЖЕНОЕ ҲАНГОМАСИ

Нукусда мороженое йўқ дейишса, ишонасизми? Агар шаҳарликлар гапига ишонмасангиз, Беруний, Хўжайли, Чимбой каби районлардан Нукус шаҳрига иш билан келган меҳмонлар ва уларнинг фарзандларидан сўранг. Улар Нукусдек катта шаҳрга келиб, маданият ва истироҳат боғида, ҳиёбонларда, чойхона ва ошхоналарда мороженое сотадиган точкаларни айланиб чиқишди — ҳеч ерда мороженое йўқ.

Кунлар исиб, салқинли ичимликлар, мороженоега талаб ортган бир пайтда Нукусда нима учун мороженое йўқлигини аниқлаш мақсадида умумий овқатланиш корхонасига келдик. Бироқ, мороженое ҳақида гап очилса, корхона раҳбарларининг шикоятидан чанг чиқяпти:

— Савдо точкаларимиз бор-ку, сотадиган мороженоеларимиз йўқ. Сут-ёг заводи икки йилдан бери бир грамм ҳам мороженое бераётгани йўқ. Тузилган шартномалар қоғозда қолиб кетяпти. Ўтган йили эрга қўкламдан кеч кузгача бир грамм ҳам мороженое олмадик. Шу сабабли сут-ёг заводи умумий овқатланиш корхонасига 2000 сўм жарима тўлади.

Бу йил ҳам ҳаво исиб кетишига қарамасдан умумий овқатланиш корхонасига қарашли мороженое сотадиган дўконлар ҳувиллаб турибди, — дейишди улар.

Сут-ёг заводида бир кечакундузда 4 тонна мороженое ишлаб чиқариш цехи қуралиб, ишга туширилди. Аммо, цех бир куни ҳам ишлагани йўқ. Шу йилнинг апрель ойида пландаги 18 тонна ўрнига бир грамм ҳам мороженое берилмади. Май ойида ҳам аҳвол ўзгармади. Шаҳар партия комитети, шаҳар ижроия комитети, қолаверса, Ўзбекистон ССР Гўшт-сут саноати министрлиги бу ердаги аҳволни тузатиш тўғрисида бош қотирмаётирлар. Сут-ёг заводида янги цех ишга туширилмас экан, бу йил ҳам нукусликлар мороженое қидириб овора бўладилар. Ахир цехни қуришдан мақсад аҳоли талабини қондириш эмасмиди!

Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ: 9.00 — Вақт. 9.40 — Гимнастика. 10.05 — Мультфильмлар программаси. 10.35 — Шоқ ва Шер. Бадиий фильм. 11.40 — Халқ чолғулари садолари. 12.20 — Поэзия. 13.05 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Сибирь ва Узоқ Шарқ бўйлаб. 16.00 — Шахмат мактаби. 16.30 — Китоб сенинг ҳаётингда. 17.15 — Чавандозлар. Бадиий фильм, 2-серия. 18.30 — Горнчилар, қаердасиз! 19.00 — Кувноқ нота лар. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.40 — Виборг томони. Бадиий фильм. 21.30 — Вақт. 22.05 — Баскетбол бўйича Европа чемпионати. Финал. Эрканлар. 22.45 — Оперетта артистлари кечаси. 23.45 — Янгиликлар.

УЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ: 11.30 — 10 «Б»даги Костя Барадаш. Бадиий фильм. 12.35 — Абитуриентлар учун. 13.05 — Эттидан ўн иккигача. Бадиий фильм. 18.20 — Болалар учун мультфильм. 18.30 — Ёшлик. 19.00 — Беш йиллигининг энг яхши ихтиролари учун конкурс. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Абу Али ибн Сино туғилган кунининг 1000 йиллиги. 20.20 — Ҳужжатли фильм. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Ер ва диёр таронолари. 21.30 — Вақт. 22.05 — Турмуш ва маданият. 22.35 — В. Долгий. Ёдинг билан. «Ёш гвардия» давлат драма театрининг спектакли.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН: 18.40 — Кулгили бахт. Бадиий фильм. 20.10 — Янгиликлар. 20.30 — Янги марралар сари.

РАДИО

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Ўзбек авторларининг қўшиқлари. 12.00 — Ўзбекистон ишчиси. 13.00 — Жиззах мовий кўлларида. 13.30 — «Червона гитара», «Вераси» вокаль чолғу ансамблдари ижро этади. 14.00 — Қўрқ ер саховати. 16.30 — Кўча ҳаракати хавфсизлиги учун. 18.40 — Ёшлик. 19.45 — Чангда Ф. Шукурова чалади. 20.25 — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Қ. Искандаров куйлайди. 21.00 Халқаро мавзуларда сухбат. 21.10 — Иллюзион дақиқалари. 21.30 — Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт. 22.30 — Тамарахоним куйлайди. 23.20 — Оқшом таронолари.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Редакция адреси: 700000, Тошкент—П, Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор — 33-65-45, 32-53-04, редактор ўринбосарлари — 33-79-14, 32-53-05, 33-06-83, 32-55-04, масъул секретарь — 33-44-55, 32-55-05, секретариат — 33-72-83, 32-53-06; БЎЛИМЛАР: партия гурмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19, марксизм-ленинизм назарияси пропаганда — 32-55-70, халқаро ҳаёт — 32-54-18, саноат, транспорт ва капитал қурилиш — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09, қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16; совет қурилиши — 32-57-20, 32-54-26, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 32-57-21, 32-54-24, ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, 32-54-26, 32-54-27; хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 33-35-53, 32-53-18, 32-53-20, 32-53-21, 32-54-13, иллюстрация — 32-57-22, коммунистик тарбия — 32-54-29, стенографистка — 33-73-43, 32-54-05, жамоатчилик қабулхонаси — 33-89-26, 32-52-26; эълонлар бўлими — 33-81-42. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: ҚҚАССР — 2-42-62; Тошкент — 32-53-20; Самарқанд — 5-19-71; Сирдарё — 2-09-70; Сурхондарё — 3-55-35; Хоразм — 5-51-24; Бухоро — 3-31-42; Қашқадарё — 61-35; Фарғона — 4-20-64; Наманган — 6-79-92; Андижон — 4-48-85; Жиззах — 31-66. Нашриёт диспетчери — 32-78-94. Нашриёт телефон станцияси навбатчиси — 33-90-50.

ЎЗБЕКИСТОНДА АНЪАНАВИЙ ПУШКИНХОНЛИК

БАРҲАЁТ САТРЛАР

Бундан қирқ йил аввал Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, драматург Иззат Султонов ўз ижодий ва илмий фаолиятининг дастлабки йилларида Пушкин ижодига мурожаат этганди. Ўшанда у «Бекат назоратчисини» ўзбек тилига таржима қилганди ва умр бўйи ёзувчи, инсонпарвар ва инсон Пушкининг мафтуни бўлиб қолди. Ўзбек олими ва ёзувчиси ўшандан бери санъат ва адабиёт тўғрисида ён дафтарида ёзиб бораётган кўпгина сатрлар Россия буюк фарзандининг ўйлари, барҳаёт мисраларидан иборат. Иззат Сўлтонов Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг А. С. Пушкин ижодини ўрганиш проблемасига бағишланган III анъанавий конференциясида сўзлаган нутқида шулар ҳақида гапирди.

Конференцияда республика Фанлар академиясининг вице-президенти М. К. Нурмуҳамедов «А. С. Пушкин ва Урта Осиё» мавзуида доклад қилди. Конференция қатнашчилари Пушкин ижодининг шарқ халқлари адабиётига, рус совет поэзиясига таъсирини ўрганиш билан алоқадор бир қанча ахборотларни тингладилар ва муҳокама қилдилар.

* * *

19 июнь куни Низомий номли Тошкент Давлат педагогика институтида ҳар бир кишига мактаб курсисиданоқ яхши маълум бўлган «Ҳайкал», «Арион», «Чаадаева» шеърлари, «Евгений Онегин» романидан, «Боқчасарой Фонтани», «Полтава» поэмаларидан парчалар ҳамда бошқа асарларнинг ўлмас сатрлари жаранглади. Бу ерда Александр Сергеевич Пушкин туғилган кунининг 180 йиллигига бағишланган кеча бўлиб ўтди. Институт залига йиғилган Ўзбекистон пойтахтининг студент ёшлари, меҳнаткашларнинг вакиллари анъанавий «пушкинхонлик»ни ўтказдилар.

(ЎзТАГ).